

รายงานการสัมมนา

เรื่อง

การจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การเรียนรู้ใน
สถานสงเคราะห์และในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก
และเยาวชน

วันพฤหัสบดีที่ 17 สิงหาคม 2543

ณ โรงแรมโซลทวิน ทาวเวอร์ กรุงเทพมหานคร

กลุ่มงานปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
ธันวาคม 2543

สารบัญ

	หน้า
● สรุป	แนวทางและรูปแบบการจัดการศึกษาโดยศูนย์การเรียนรู้ในสถาน สงเคราะห์และในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (1)
● ตอนที่ 1	สรุปการนำเสนอรายงานการวิจัยและประสบการณ์ของผู้ที่ เคยอยู่ในสถานสงเคราะห์ 1
	- รายงานการวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การเรียนรู้ ในสถานสงเคราะห์ โดย นางชนิษฐา เทวินทรภักดี 2
	- รายงานการวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การเรียนรู้ ในสถานพินิจ โดย นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล 8
	- ประสบการณ์ของผู้ที่เคยอยู่ในสถานสงเคราะห์ 17
● ตอนที่ 2	ข้อเสนอแนะและข้อสังเกตจากการอภิปราย 18
● ตอนที่ 3	รายงานการประชุมกลุ่มย่อยและความคิดเห็นจากแบบสอบถาม 24
	- กลุ่มการจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การเรียนรู้ในสถาน สงเคราะห์ 25
	- กลุ่มการจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การเรียนรู้ในสถานพินิจ 30
● ภาคผนวก	33
	- คำกล่าวเปิดการสัมมนา
	- กำหนดการสัมมนา
	- โครงการสัมมนา
	- รายชื่อผู้เข้าร่วมสัมมนา (รวม)
	- รายชื่อผู้เข้าร่วมสัมมนาในกลุ่มย่อย
	- กลุ่มการจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การเรียนรู้ในสถาน สงเคราะห์
	- กลุ่มการจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การเรียนรู้ในสถาน พินิจ

คำนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีหลักการที่สำคัญประการหนึ่ง คือมุ่งที่จะให้ระบบการศึกษาในอนาคต สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนทุกระดับและทุกกลุ่ม โดยเปิดโอกาสให้ทุกส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐานได้อย่างทั่วถึง

เด็กและเยาวชนในสถานสงเคราะห์และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มด้อยโอกาสของสังคมประเภทหนึ่งที่มีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาเช่นเดียวกันและต้องการการจัดการศึกษาในรูปแบบที่พิเศษแตกต่างไปจากเด็กทั่วไป โดยสถานสงเคราะห์และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนสามารถจัดการศึกษาให้แก่กลุ่มเป้าหมายดังกล่าวได้ตามเหมาะสม ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดไว้

เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจึงได้ทำการศึกษาวิจัยเพื่อหาองค์ความรู้ โดยทำการวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การเรียนในสถานสงเคราะห์ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั้งต่างประเทศและของไทย และได้ทำการสัมมนาเพื่อให้รายงานวิจัยมีความชัดเจนยิ่งขึ้น

รายงานการสัมมนาฉบับนี้ ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้อภิปรายและให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำนโยบายและวางแนวทางการจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การเรียนในสถานสงเคราะห์และสถานพินิจฯ ซึ่งสำนักงานฯ ใคร่ขอขอบคุณผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกท่านและหวังว่ารายงานการสัมมนาฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจและผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

สรุป

แนวทาง/รูปแบบการจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การเรียนรู้ในสถานสงเคราะห์และในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

สืบเนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ประกันถึงสิทธิในการได้รับการศึกษาของคนไทยไว้ว่า “บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” และในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 12 ได้กำหนดไว้ว่า นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้บุคคลและสถาบันสังคมอื่นๆ มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ ซึ่งอาจจัดในรูปแบบศูนย์การเรียนรู้ (มาตรา 18 (3)) เป็นการเปิดโอกาสให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

สถานสงเคราะห์และสถานพินิจเป็นสถาบันสังคมประเภทหนึ่งซึ่งสามารถจัดการศึกษาให้กับกลุ่มเป้าหมายได้และเพื่อให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจึงได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การเรียนรู้ในสถานสงเคราะห์และในสถานพินิจและได้จัดสัมมนาเพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการศึกษาโดยศูนย์การเรียนรู้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ผลการสัมมนาสรุปได้ดังนี้

1. แนวความคิด

“เด็ก” เป็นทรัพยากรที่มีค่า เป็นบุคคลที่มีศักยภาพสามารถพัฒนาได้

2. หน่วยจัดการศึกษา

การจัดการเรียนการสอนในลักษณะศูนย์การเรียนรู้ หน่วยที่จัดการศึกษาคือสถานสงเคราะห์และสถานพินิจทำหน้าที่รับผิดชอบเป็นหน่วยงานเจ้าของและเป็นหน่วยงานหลัก โดยประสานความร่วมมือกับ 4 ประสานคือ กระทรวงการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และ วัฒนธรรม กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทยและสถาบันสังคมอื่นๆ รวมทั้งภูมิปัญญาชาวบ้าน เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย ผู้นำทางศาสนา และบุคคลในท้องถิ่นที่มีความรู้เข้ามาร่วมทำงานในลักษณะสหวิชาชีพ

3. การบริหารจัดการ

จะต้องเน้นการบำบัด แก้ไข ฟันฟูและจัดการศึกษาในลักษณะพิเศษ แยกต่างจากเด็กทั่วไป เพื่อให้กลับไปอยู่กับบิดา มารดา ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมได้อย่างปกติสุข (สำหรับเด็กในสถานพินิจจะไม่หวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำ) การจัดการศึกษาจะต้องพัฒนาศักยภาพส่วนบุคคลอย่างรอบด้านเป็นองค์รวมให้สามารถมีอาชีพ การพึ่งพาตนเองได้และการปรับตัวเข้าสู่สังคม สามารถออกไปใช้ชีวิตในสังคมภายนอกได้อย่างรู้เท่าทัน ปรับตัวได้ดีและมีความสัมพันธ์ทางสังคมกับกลุ่มต่างๆ อย่างเหมาะสม

4. การจัดสรรทรัพยากร

4.1 บุคลากร

การจัดการศึกษาที่มีลักษณะพิเศษสำหรับเด็กกลุ่มนี้จำเป็นต้องได้บุคลากรที่มีคุณสมบัติที่พิเศษด้วยคือ **มีจิตวิญญาณ มีความรัก เอื้ออาทร เอาใจใส่ ห่วงใย มองเด็กเสมือนเป็นญาติ** ซึ่งการที่จะได้บุคลากรเช่นนี้จำเป็นต้องมีการคัดกรองเป็นพิเศษ ซึ่งจะต้องปรับรื้อระบบการคัดเลือกด้วยการวางแผนความต้องการบุคลากรให้มีความชัดเจน จัดสัดส่วนให้สมดุลระหว่างบุคลากรโดยทั่วไป (Generic) และบุคลากรเฉพาะทาง (Specific) เพราะกลุ่มบุคคล 2 ประเภทมีความรู้ทักษะในการทำงานที่แตกต่างกัน แต่ต้องเสริมซึ่งกันและกัน

บุคลากรควรได้รับการอบรมด้านการศึกษาพิเศษอย่างสม่ำเสมอในการสอนเด็กอย่างน้อยปีละครั้ง ควรผ่านการอบรมก่อนปฏิบัติงานและมีการประเมินผลงาน อบรมเพิ่มเติมเป็นระยะเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพและมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานซึ่งจำเป็นมาก โดยเฉพาะผู้สอนในสถานพินิจ

สำหรับในโอกาสต่อไปถ้าจะรับบุคลากรใหม่ที่จะเข้ามาทำงานในสถานสงเคราะห์และในสถานพินิจควรรับผู้ที่จบระดับปริญญาตรีทางการศึกษา มีความรู้ด้านจิตวิทยาที่ดีพอสมควร

4.2 งบประมาณ

ควรกำหนดค่าใช้จ่ายรายหัวของเด็กในสถานสงเคราะห์และสถานพินิจและควรแยกงบประมาณในการจัดการศึกษากับงบประมาณการเลี้ยงดูเด็กแยกออกจากกัน

5. การจัดทำหลักสูตร

ไม่ควรใช้หลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ควรเป็นหลักสูตรพิเศษที่มีลักษณะเฉพาะมีทั้งสายสามัญควบคู่ไปกับสายอาชีพ เน้นเรื่องของจิตใจ อารมณ์ สังคม ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม การจัดทำหลักสูตรต้องยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ยืดหยุ่น หลากหลาย สามารถนำไปใช้กับเด็กและเยาวชนแต่ละคนที่มีความแตกต่างกันในด้านศักยภาพ

จะต้องจัดทำแผนการบำบัดแก้ไข (Treatment Plan/Case Plan) ควบคู่กับแผนการศึกษา (Education Plan) ของเด็กและเยาวชนแต่ละราย โดยให้เด็กหรือเยาวชนและครอบครัวมีส่วนร่วมด้วย นอกจากนี้หลักสูตรควรเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การออกไปทำงานกับชุมชนมากขึ้น เพื่อเป็นการพัฒนาศักดิ์ศรี คุณค่าในตนเองและนำไปสู่การสร้างเชื่อมั่นในตนเองให้พร้อมที่จะออกไปเผชิญกับสังคมภายนอก

การจัดทำหลักสูตรควรต้องวางแผนร่วมกันกับทางสาขาชีพควรระบุให้ชัดเจนว่าส่วนไหนเป็นภาระหน้าที่ของใคร ขอบเขตการดำเนินงานตามลักษณะเฉพาะเพื่อให้เกิดความชัดเจน เพราะหากคิดว่าเป็นหน้าที่ของครู นักวิชาชีพคนอื่นๆ จะกันตัวเองออกโดยไม่เข้าไปมีส่วนร่วม

6. การติดตามประเมินผล

ต้องเปลี่ยนจากการเน้นสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนเป็นเน้นการเปลี่ยนแปลงในเชิงแนวคิด พฤติกรรมและการปรับตัวทางสังคมของเด็ก การประเมินผลทำด้วยวิธีสังเกตพฤติกรรมอีกทั้งให้เด็กได้มีโอกาสประเมินตนเองด้วยว่าบรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนการศึกษาและแผนการบำบัดแก้ไขหรือไม่ ควรทำทุก 15 วันหรือ 1 เดือน หากไม่บรรลุผลจำเป็นต้องปรับปรุงแผนต่อไป สำหรับเด็กในสถานพินิจผลการประเมินควรใช้เป็นข้อมูลในการเสนอศาลเพื่อพิจารณาปล่อยเด็กหรือเยาวชนก่อนกำหนด หรือเมื่อครบชั้นต่ำ และควรวางแผนการประเมินผลเด็กในระยะยาวด้วย

นอกจากนี้ศูนย์การเรียนควรมีหลักฐานรับรองว่าเด็กได้รับการเรียนจากศูนย์มาแล้ว เพื่อที่เด็กออกไปจะได้นำไปเป็นหลักฐานการสมัครงานหรือเรียนต่อยอดได้

7. การถ่ายโอนการเรียนรู้

กรณีเด็กต้องออกจากศูนย์การเรียนกลางคืนอันเนื่องมาจากมีบิดา มารดา หรือผู้ปกครองมารับไปดูแลสำหรับเด็กในสถานสงเคราะห์ และเด็กในสถานพินิจได้รับการพิจารณาปล่อยตัวก่อนที่จะเรียนจบหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ที่เด็กเรียนไว้แล้วสามารถนำ

ไปที่ศูนย์แห่งอื่นๆ ได้ทั้งศูนย์การเรียนในสถานสงเคราะห์ สถานพินิจหรือศูนย์การ
เรียนประเภทต่างๆ โดยที่เด็กไม่ต้องเรียนซ้ำวิชาที่เรียนไปแล้ว

8. การรณรงค์/ประชาสัมพันธ์

ศูนย์การเรียนในสถานสงเคราะห์และสถานพินิจจะต้องรณรงค์/ประชาสัมพันธ์ให้สังคมรับรู้ ให้เข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านช่วยเหลือ
บุคลากร เงินทุน นำความรัก ความอบอุ่นมาให้เด็กเหล่านี้ หน่วยงานที่กล่าวถึงเป็นหน่วย
งานที่มีอยู่แล้วเช่น สภาสังคมสงเคราะห์ หน่วยงานทางศาสนา มูลนิธิต่างๆ โรงเรียนเอกชน
NGO เป็นต้น

ตอนที่ 1

สรุปการนำเสนอรายงานการวิจัย
และประสบการณ์ของผู้ที่เคยอยู่ในสถานสงเคราะห์

ตอนที่ 1 : สรุปการนำเสนอรายงานการวิจัยและประสบการณ์ของผู้ที่เคย อยู่ในสถานสงเคราะห์

ก. การนำเสนอรายงานการศึกษาวิจัย เรื่องการจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์
การเรียนรู้ในสถานสงเคราะห์ โดย นางชนิษฐา เทวินทรภักดี

นางชนิษฐา เทวินทรภักดี ได้นำเสนอรายงานการวิจัยเรื่องการจัดการศึกษาทาง
เลือก โดยศูนย์การเรียนรู้ในสถานสงเคราะห์สรุป ได้ดังนี้

1. สาเหตุ ความเป็นมาของการวิจัย

1.1 กระแสความตื่นตัวของสังคมโลกด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเด็ก

เนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่นำเทคโนโลยีใหม่ๆ ตลอดจนรูปแบบ
ชีวิตและวัฒนธรรมของสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไปที่ก่อให้เกิดทั้งโอกาสและวิกฤตการณ์
ด้านต่างๆ มาสู่สังคมซึ่งปรากฏว่าในการพัฒนานี้มีคนส่วนหนึ่งของสังคมที่ขาดการพัฒนา
ทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ สังคม โดยเฉพาะการเข้าสู่ระบบการศึกษาทั้งสาย
สามัญและการฝึกอาชีพและการเพาะบ่มเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ตั้งแต่ปฐมวัย ซึ่งถือเป็น
วัยทองของการวางรากฐานชีวิตที่จะเติบโตสู่ช่วงวัยต่างๆ โดยเด็กกลุ่มนี้ขาดการเอาใจใส่
ดูแลอย่างต่อเนื่อง อันเนื่องมาจากชะตากรรมของ “ชีวิตที่เลือกเกิดไม่ได้”

เด็กกลุ่มด้อยโอกาสประเภทนี้มีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาเช่นเดียวกับ
เด็กทั่วไปและต้องการการศึกษาพิเศษที่แตกต่างไปจากเด็กทั่วไป

1.2 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราช บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

นับเป็นมติใหม่ของเด็กไทยกลุ่มนี้ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญใน
บ้านเมืองที่มีขบวนการปฏิรูปการศึกษาใหม่ที่เป็นกำหนดยุทธศาสตร์และโอกาสที่เท่าเทียม
กันในด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปรากฏเห็นเป็นรูปธรรมที่เด่นชัดทั้งในรูปกฎหมาย แนว
ทางปฏิบัติและกลยุทธ์ซึ่งกำหนดโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช
2540 ซึ่งกล่าวไว้ว่า

“บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” โดยการจัดการศึกษานั้น ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและสังคมต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ในมาตรา 10 ไว้ว่า

“การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย”

“การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิ และโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ”

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ยังกำหนดให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาการเรียนของตนเองโดยส่งเสริมให้ภาคเอกชน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรวิชาชีพ ฯลฯ และสถาบันสังคมอื่นมีสิทธิเสรีภาพในการจัดการศึกษา กำหนดกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง โดยรัฐจัดสรรเงินอุดหนุนการจัดการศึกษาโดยศูนย์การเรียนและมีการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

นอกจากนี้การพัฒนาเด็กด้อยโอกาสกลุ่มต่างๆ ยังปรากฏชัดเจนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8

1.3 การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิประโยชน์ ความเสมอภาคและโอกาสให้ทุกกลุ่มเด็กในสถานสงเคราะห์ทั้งภาครัฐและเอกชนเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาที่พึงมีพึงได้ในฐานะพลเมืองไทย

2. วิธีการดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเอกสารและเชิงสำรวจ โดยกำหนดขั้นตอนการศึกษาวิจัย ดังนี้

- 2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- 2.2 การศึกษาภาคสนาม
- 2.3 การสัมภาษณ์ผู้บริหารและกลุ่มเป้าหมาย
- 2.4 การศึกษาสารนิเทศอิเล็กทรอนิกส์

3. ข้อค้นพบในประเทศ

3.1 การบริหารการจัดการศึกษา

การบริหารจัดการศึกษาของสถานสงเคราะห์ถือเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารสถานสงเคราะห์ทำให้ประสบปัญหาด้านงบประมาณ และบุคลากรเฉพาะด้านที่จะมาดำเนินการสนับสนุนด้านการจัดการศึกษาโดยตรงให้มีประสิทธิภาพได้ และแม้ว่าจะมีสถานศึกษาภายนอกและหน่วยงานอื่นมาช่วยจัดเสริมบ้างเช่น กรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมสามัญศึกษา แต่หน่วยงานเหล่านี้ก็ยังมีได้รับการสนับสนุนการจัดตั้งงบประมาณ และกำลังบุคลากรให้การสนับสนุนและเข้ามาร่วมรับผิดชอบอย่างเต็มที่

3.2 การจัดการศึกษาปฐมวัยให้กับเด็กในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อน

ทั้งของภาครัฐและเอกชนสามารถจัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่เมื่อเด็กถึงวัยเกณฑ์อายุที่จะต้องถูกส่งต่อไปยังสถานสงเคราะห์เด็กโต เด็กกลุ่มนี้จะสะดุดหยุดชะงักการพัฒนาที่ต่อเนื่อง เนื่องจากยังขาดระบบการเชื่อมต่อการพัฒนาอย่างชัดเจนระหว่างสถานสงเคราะห์เด็กเล็กและสถานสงเคราะห์เด็กโต

3.3 ครูผู้สอนและวิธีการจัดการเรียนการสอน

ครูผู้สอนสายสามัญและสายอาชีพมีอยู่อย่างจำกัด ขาดความรู้และเทคนิคการสอน ขาดสื่อและวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือที่ทันสมัยเพื่อสร้างความเข้าใจและแรงจูงใจให้กับผู้สอน

3.4 ขาดการคัดแยกและการจำแนกเด็กเป็นรายบุคคล

ทั้งในสถานสงเคราะห์เด็กปกติและเด็กพิการอย่างเป็นระบบที่เชื่อถือได้ โดยเฉพาะการดำเนินงานตั้งแต่ระยะแรกเริ่ม ถึงแม้จะมีการจำแนกอยู่บ้างด้วยวิธีการประเมินด้วยสายตาและท่าทีเมื่อเด็กนั้นมีลักษณะแสดงออกหรือพฤติกรรมที่เด่นชัดเท่านั้น ทำให้เด็กเสียโอกาสในการได้รับการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา และ

ความต้องการที่แท้จริงที่จะได้รับประโยชน์จากการศึกษาอย่างเต็มที่ รวมทั้งประโยชน์จากการได้รับความช่วยเหลือตามแนวทางที่ถูกต้อง

3.5 การจัดรูปแบบการศึกษาทางเลือก

จะต้องมีลักษณะบูรณาการด้านการจัดการศึกษาสายสามัญ ควบคู่กับการฝึกอบรมวิชาชีพและหลักสูตรพิเศษอื่นๆ ควรจัดกิจกรรมและโครงการเสริมหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาจิตใจ การสร้างทัศนคติ การดำรงชีวิตที่ถูกต้องด้วยการจัดกิจกรรมการดำเนินงานด้วยวิธีสอดแทรกด้านจริยธรรม คุณธรรม ทักษะชีวิต หลักสูตรครอบครัวศึกษา การพัฒนาแนวคิดเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงและวิธีนำไปปฏิบัติ การบริหารจัดการตนเองโดยคำนึงถึงความยืดหยุ่นของวิธีการเรียนการสอนและความหลากหลายของหลักสูตร

3.6 การวัดผล

การออกหลักฐานการศึกษาให้กับเด็กหลังจากจบหลักสูตรการศึกษา รวมทั้งหลักฐานการทดสอบมาตรฐานฝีมือช่างระดับต่างๆ มีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อการที่เด็กจะนำไปเป็นหลักฐานการสมัครงานและการประกอบอาชีพ หรือใช้ประกอบการศึกษาต่อในระดับสูงเมื่อต้องออกไปใช้ชีวิตในสังคมภายนอก

3.7 การติดตามดูแลเด็กที่พ้นเกณฑ์

พบว่าเด็กในสถานสงเคราะห์และเยาวชนสตรีในสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ ยังไม่สามารถดำรงชีวิตในสังคมภายนอกได้โดยปกติสุขมากนัก เนื่องจากยังมิได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างเข้มแข็ง โดยเฉพาะการขาดเงินทุนการประกอบอาชีพ และทุนสำหรับชีวิตที่จะออกไปตั้งต้นชีวิตใหม่ในสังคมภายนอก

4. ข้อค้นพบในต่างประเทศ

4.1 เป้าหมายการให้บริการ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อให้เกิดความเสมอภาคและสิทธิเท่าเทียมกันไม่ว่าจะเป็นเด็กกลุ่มใด ยากจน เร่ร่อน ถูกทอดทิ้ง พิการ ชนกลุ่มน้อย ชนพื้นเมืองและเด็กที่ประสบปัญหาในสภาวะยากลำบากต่างๆ เน้นการจัดการศึกษาพิเศษ ควบคู่กับการศึกษาด้านวิชาการควบคู่กับการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาศักยภาพส่วนบุคคลอย่างรอบด้านเป็นองค์รวมให้สามารถมีอาชีพ การพึ่งตนเองได้และการปรับตัวสู่สังคม รวมทั้งการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนและยอมรับวัฒนธรรมของผู้อื่น

4.2 ส่งเสริมให้เด็กทุกกลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และกระบวนการพัฒนาชุมชนและสังคม การให้บริการมีความหลากหลายทางเลือกที่มุ่งสู่เด็กโดยตรง ให้เด็กเข้าถึงโครงการได้ง่าย รูปแบบของโครงการเน้นการจัดเป็นกลุ่มย่อย เล็กกระทัดรัด มีความยืดหยุ่นสูงเพื่อดึงดูดเด็กเข้าร่วมโครงการ

ในทุกประเทศส่งเสริมให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและในกระบวนการพัฒนาสังคม ปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชน โดยรูปแบบมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนเพื่อให้เด็กเหล่านี้เป็นที่ยอมรับของชุมชน พร้อมให้เกิดความรัก ความผูกพันและพร้อมที่จะอยู่ร่วมในชุมชนได้ด้วยสัมพันธภาพที่สร้างสรรค์

4.3 หนุนแรงค์ความร่วมมือจากทุกชุมชนและสังคม (Social Support) และผ่านกลไกบูรณาการทางสังคมทุกส่วน (Social Integration)

องค์กรเอกชนแต่ละแห่งจะประสานการดำเนินงานร่วมกันระหว่างองค์กรและหน่วยงานภาครัฐในลักษณะเครือข่ายทางสังคมโดยการสนับสนุนจากชุมชนและสังคม

4.4 ส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการ โดยลดบทบาทการดำเนินงานแบบความเป็นภาครัฐ

5. ข้อเสนอเชิงนโยบาย

5.1 กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต้องคำนึงว่าแต่ละบุคคลสามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ

5.3 ลักษณะการจัดการศึกษาต้องมีความหลากหลายทางเลือก

5.4 จะต้องเน้นความรู้คู่คุณธรรมและทักษะการดำรงชีวิต

6. เงื่อนไขแห่งความสำเร็จ

6.1 กลไกทางกฎหมาย จำเป็นต้องกำหนดแผนการปรับปรุงโดยเฉพาะกฎระเบียบของภาครัฐโดยรวมและกฎระเบียบของสถานสงเคราะห์ให้เอื้อต่อการดำเนินงานโดยยุทธศาสตร์การลดความเป็นภาครัฐให้น้อยที่สุด

6.2 เงื่อนไขด้านงบประมาณ กำหนดกรอบระเบียบการจัดตั้งงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ ระเบียบการใช้จ่ายงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ สนับสนุนศูนย์การเรียนรู้ทั้งของภาครัฐและเอกชนให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.3 เงื่อนไขทางสังคม สังคมชุมชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลเด็กในสถานสงเคราะห์ ต้องถือว่าเด็กในสถานสงเคราะห์เป็นความรับผิดชอบของสังคมที่จะต้องมีส่วนร่วมการสร้างสรรค์ชีวิตให้เขาได้รับชีวิตใหม่ที่งดงาม

6.4 การกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ รัฐบาลจะต้องกำหนดนโยบายที่ชัดเจน มีความเชื่อมโยงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับนโยบายโครงสร้างการบริหารการจัดการศึกษาของหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบและให้การสนับสนุนโดยตรง คือ กระทรวง ทบวง กรมและหน่วยงานต้นสังกัดของศูนย์การเรียนรู้ประเภทต่างๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชนให้สามารถเชื่อมโยงนโยบาย วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ การกำหนดมาตรฐานและการติดตามประเมินผล และการขยายผล แผนการดำเนินงานสู่แผนปฏิบัติของหน่วยงานต่างๆ ของศูนย์การเรียนรู้ได้อย่างมีเอกภาพ

6.5 การบริหารจัดการ

- พัฒนาระบบการบริหารและการจัดการของหน่วยงานและเครือข่ายทุกระดับให้มีประสิทธิภาพ
- สร้างระบบเครือข่ายในการบริการทางการศึกษาและการให้ความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสทุกประเภท
- การระดมทุนจากสังคมเพื่อเป็นทุนด้านการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส

**ก. การนำเสนอรายงานการศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การเรียนรู้
ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดย นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล**

นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล ได้นำเสนอรายงานการจัดการศึกษาทางเลือก
โดยศูนย์การเรียนรู้ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สรุปได้ดังนี้

ก. บทนำ ได้แก่

1. ความเป็นมาและสภาพปัญหา

1.1 เด็กและเยาวชนกระทำผิดจำเป็นต้องได้รับการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูและการศึกษา

1.2 พ.ร.บ.จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวฯ พ.ศ.2534

มาตรา 38 (1) สถานพินิจมีหน้าที่จัดการศึกษาวิชาสามัญให้แก่เด็กอย่าง
น้อยให้พออ่านออกเขียนได้

1.3 พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

มาตรา 10 บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันทางการศึกษา รัฐต้องจัดให้ไม่
น้อยกว่า 12 ปี

บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และ
สังคม ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้น
พื้นฐานเป็นพิเศษ

มาตรา 18 (3) ศูนย์การเรียนรู้ สถานสงเคราะห์และสถาบันสังคมอื่น

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี รูปแบบ วิธีการและแนวทางการจัดการศึกษาใน
สถานพินิจของต่างประเทศเปรียบเทียบกับประเทศไทย

2.2 เพื่อเสนอแนะเชิงนโยบายการจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การเรียนรู้ใน
สถานพินิจของไทย

3. ขอบเขตการศึกษา

3.1 เป็นการศึกษาเพื่อเสนอแนะเชิงนโยบายการจัดการศึกษาทางเลือกโดย
ศูนย์การเรียนรู้ในสถานพินิจสำหรับเด็กและเยาวชนที่ศาลพิพากษาให้ฝึก

อบรม ไม่รวมเด็กและเยาวชนอยู่ระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี
ของศาล

3.2 ข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาภายใต้ระบบกระบวนการยุติธรรม
สำหรับเด็กและเยาวชน

4. ข้อจำกัดการศึกษา

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในสถานพินิจมีจำกัดและไม่เผยแพร่

4.2 ข้อมูลการจัดการศึกษาในสถานพินิจของต่างประเทศเป็นข้อมูลของหน่วย
งานที่เกี่ยวข้องไม่เผยแพร่

5. วิธีการศึกษา

5.1 ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการบำบัดแก้ไขฟื้นฟู

5.2 ศึกษาประสบการณ์การจัดการศึกษาในสถานพินิจของประเทศญี่ปุ่น
อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และสิงคโปร์ และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ
ด้านการบำบัดแก้ไขฟื้นฟู

5.3 ศึกษาวิธีจัดการศึกษาเชิงนโยบายในสถานพินิจ โดยการสัมภาษณ์ผู้
บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง

5.4 จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การ
เรียนในสถานพินิจ โดยวิเคราะห์ประสบการณ์ของต่างประเทศ ร่วมกับ
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ โดยยึดแนวคิดการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูและ
ทฤษฎีการศึกษา

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ทราบแนวคิดการบำบัดแก้ไขและการจัดการศึกษาของสถานพินิจต่าง
ประเทศ

6.2 ทำให้ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษา โดยศูนย์การเรียนในสถาน
พินิจ

6.3 หากข้อเสนอเชิงนโยบายได้รับการบรรจุเป็นแนวนโยบายการศึกษาแห่ง
ชาติ จะทำให้มีทิศทางที่ชัดเจนในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชน
ในสถานพินิจ ภายใต้เงื่อนไขการสนับสนุนจากรัฐและเอกชน

7. ระยะเวลาศึกษา

ตุลาคม 2542 – เมษายน 2543

ข. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1. แนวคิดการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนกระทำความผิด
 - สำนักปฏิรูปนियม (Positive School) เน้นการค้นหาสาเหตุการกระทำความผิดเป็นรายบุคคล
 - กระบวนการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูและการกลับสู่สังคม Treatment, Rehabilitation Reintegration
2. แนวคิดการจัดการศึกษา
 - 2.1 แนวคิดการจัดการศึกษาในปัจจุบัน
 - การศึกษาสอดคล้องกับวิถีชีวิต
 - เน้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
 - เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
 - การเรียนรู้อย่างมีความสุข
 - การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
 - การเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการความคิด
 - การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพ
 - การเรียนรู้เพื่อพัฒนาลักษณะนิสัย
 - 2.2 แนวคิดการศึกษาพิเศษ
 - เด็กที่มีความต้องการพิเศษ (children with special needs)
 - เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม
 - (1) ก้าวร้าว
 - (2) การเคลื่อนไหวผิดปกติ

- (3) ปรับตัวยาก
- (4) วิตกกังวลขาดความเชื่อมั่น
- (5) หนีสังคม
- (6) การเรียนผิดปกติไม่ดี
- หลักสูตรการเรียนการสอน
 - (1) วิชาสามัญ
 - (2) การพัฒนาความคิดรวบยอดต่อตนเอง
 - (3) พฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสม
 - (4) วิธีการจัดการกับปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรม
- การจัดทำแผนการศึกษา Individual Education Plan
 - (1) ประเมินศักยภาพ
 - (2) เป็นรายบุคคล
 - (3) ยืดหยุ่น
 - (4) ประเมินผล
 - (5) ปรับเปลี่ยนได้เสมอ

ค. การจัดการศึกษาในสถานพินิจในประเทศไทย

1. สถานพินิจจัดตั้งเมื่อ 28 กุมภาพันธ์ 2495
 - มีหน้าที่ควบคุมดูแลเด็กระหว่างสอบสวนและระหว่างพิจารณาคดี
 - สืบเสาะประมวลข้อเท็จจริงรายงานศาล
 - ฝึกอบรมเด็กตามคำพิพากษา
 - (1) จัดการเรียนการสอนวิชาสามัญ หลักสูตร กศน.
 - (2) จัดการฝึกวิชาชีพ
 - (3) จัดอบรมพัฒนานิสัย จริยธรรม

ง. ประสบการณ์การจัดการศึกษาในสถานพินิจต่างประเทศ

เปรียบเทียบ 6 ประเทศ

- กลไกกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน (Juvenile Justice) ประกอบด้วยกฎหมาย ตำรวจ อัยการ ทนายความ พนักงานคุมประพฤติและศาล ทุกประเทศมีระบบคล้ายกัน
- กลไกกระบวนการบำบัดแก้ไขฟื้นฟู (treatment and Rehabilitation) ประกอบด้วยสถานพินิจ หรือสถานฝึกและอบรมกับนักวิชาชีพสาขาการแพทย์ สาขาจิตแพทย์ สาขาพยาบาล สาขาจิตวิทยา สาขาสังคมสงเคราะห์และสาขาการศึกษา ทุกประเทศมีระบบคล้ายกันและเน้นด้านการบำบัดแก้ไขฟื้นฟู เพื่อให้เด็กกลับตนเป็นพลเมืองดีสามารถประกอบอาชีพและอยู่ในสังคมโดยปกติสุขไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำ
- รูปแบบการจัดการศึกษาในสถานพินิจ แนวคิดในการจัดการศึกษาในสถานพินิจทุกประเทศมีวัตถุประสงค์สองประการ
 - (1) เพื่อแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมที่เสียหาย พัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างความพร้อมให้แก่เด็กทั้งด้านความรู้ การอาชีพและทัศนคติ
 - (2) การเตรียมความพร้อมเพื่อให้เด็กกลับสู่ครอบครัว ชุมชนและสังคม (Reintegration) และการติดตามหลังปล่อย (Aftercare) เพื่อป้องกันมิให้เด็กกระทำผิดซ้ำ
- หลักสูตรที่จัดให้เด็กมีลักษณะคล้ายกันประกอบด้วย
 - (1) การศึกษาสายสามัญ
 - (2) การฝึกอาชีพหรือวิชาชีพ
 - (3) การฝึกทักษะชีวิต (life skill)
 - (4) การพละนันทนาการและสันทนาการ
 - (5) การส่งเสริมจริยธรรม คุณธรรม
- วิธีการจัดการเรียนการสอน

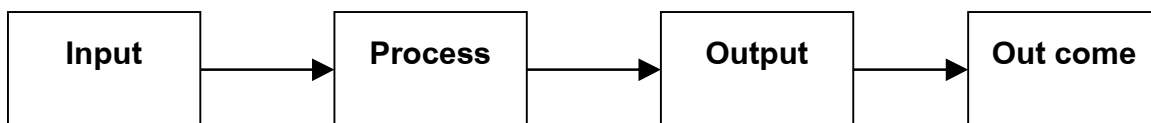
- (1) จัดการเรียนการสอนในห้องเรียนภายในสถานพินิจ โดยจัดเป็นกลุ่มเล็ก หรือการสอนรายบุคคล
 - (2) จัดกิจกรรมการเรียนนอกสถานพินิจ เช่น ดูงานนอกสถานที่ ทัศนศึกษา
 - (3) อนุญาตให้เด็กไปเรียนในโรงเรียนปกติชนิดไปเช้า-กลับเย็น
- การวัดผลและประเมินผล
 - (1) วัดผลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
 - (2) ใช้ข้อมูลการประเมินผลเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาปล่อยเด็กก่อน กำหนดระยะเวลาฝึกอบรม
 - (3) บางประเทศให้เด็กมีส่วนในการวัดผลและประเมินผล
 - ปัจจัยเอื้อต่อความสำเร็จ
 - (1) ภาครัฐและชุมชนให้การช่วยเหลือ
 - (2) มีองค์กรตรวจสอบมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานพินิจหรือสถานฝึกอบรม เช่น ประเทศอังกฤษและออสเตรเลีย

จ. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การเรียนในสถานพินิจ
การวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

1. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
2. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาประสบการณ์การจัดการศึกษาในสถานพินิจของต่างประเทศ
3. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบำบัดแก้ไขและการจัดการศึกษา
4. ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาการจัดการศึกษาในสถานพินิจในปัจจุบัน

ฉ. ข้อเสนอที่ได้จากการศึกษาการจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การเรียนในสถานพินิจ

ใช้ทฤษฎีระบบ (System theory) มาวิเคราะห์

1. ปัจจัยนำเข้า (input)

- เด็กและเยาวชนที่ศาลพิพากษาให้ฝึกอบรม
- บุคลากรทางการศึกษา
- สถานที่ที่ใช้จัดกิจกรรมทางการศึกษา
- นวัตกรรมทางการศึกษา หลักสูตร สื่อการเรียนการสอน

2. กระบวนการจัดการศึกษา (process)

- กระบวนการประเมิน (Assessment) และจำแนกเด็ก
- กระบวนการจัดทำแผนการบำบัด (Treatment & Case Plan)
- กระบวนการจัดทำแผนการศึกษา (Individual Education Plan)
- กระบวนการจัดกิจกรรมการศึกษาหรือการสอน
- กระบวนการประเมินผลการศึกษา

3. ผลผลิต (out put)

- เด็กที่ผ่านการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูและการศึกษา มีความรู้ความสามารถในเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดในรายวิชา หรือรายหลักสูตร

4. ผลลัพธ์ (out come)

- เด็กที่ผ่านการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูและการศึกษา สามารถดำเนินชีวิตในสังคมโดยปกติสุข ไม่กระทำความผิดซ้ำ

ช. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การเรียนในสถานพินิจ

1. ควรกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย มาตรการ นโยบาย แผนหลักและแผนปฏิบัติการในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจโดยเฉพาะ

2. ควรตระหนักว่าเด็กและเยาวชนที่อยู่ในความควบคุมดูแลของสถานพินิจหรือสถานที่มีลักษณะเดียวกันเป็นเด็กและเยาวชนที่มีปัญหาทางอารมณ์ ปัญหาทางพฤติกรรมหรือปัญหาความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจ จึงเป็นเด็กและเยาวชนกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษ (Children with Special Needs) การจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ จึงจำเป็นต้องจัดการศึกษาให้ในรูปแบบการศึกษาทางเลือกพิเศษ เนื้อหาหลักสูตรจะต้องมีความยืดหยุ่นและหลากหลายสามารถนำไปใช้กับเด็กและเยาวชนแต่ละคนที่มีความแตกต่างกันในด้านศักยภาพอย่างเหมาะสม

3. เน้นกลยุทธ์การบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนให้กลับตนเป็นพลเมืองดีสามารถกลับไปอยู่กับบิดา มารดา ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมได้อย่างปกติสุข ไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำ ดังนั้นเนื้อหาหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน การฝึกอาชีพหรือวิชาชีพ สุขอนามัย พลศึกษาและจริยธรรม จะต้องสอดแทรกสาระคุณค่าหรือความหมายในเชิงบำบัดแก้ไขและฟื้นฟูพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ

4. พัฒนาบุคลากร นักบำบัดหรือครูผู้สอนเด็กและเยาวชนในสถานพินิจหรือสถานที่มีลักษณะเดียวกันให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการสอนหรือฝึกอบรมเด็กและเยาวชนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมโดยเฉพาะ

5. กระบวนการจัดการเรียนการสอน ควรประกอบด้วย

- (1) การประเมินสภาพปัญหาและศักยภาพของเด็กหรือเยาวชนเป็นรายบุคคล โดยทีมสหวิชาชีพเพื่อประโยชน์ในการจัดหลักสูตรหรือโปรแกรมการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูให้แก่เด็กหรือเยาวชนแต่ละราย
- (2) จัดทำแผนการบำบัดแก้ไข (Treatment Plan/Case Plan) ควบคู่กับแผนการศึกษา (Education Plan) ของเด็กหรือเยาวชนแต่ละรายโดยให้เด็กหรือเยาวชนและครอบครัวมีส่วนร่วมด้วย
- (3) เน้นการสอนเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มเล็ก ให้เด็กมีส่วนร่วมในการเรียนรู้หรือสร้างองค์ความรู้ โดยพยายามนำประสบการณ์ตรงของเด็กหรือเยาวชนแต่ละคน มาประยุกต์เป็นกิจกรรมการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็ก

- (4) จัดให้มีการเรียนการสอนเป็นเครื่องมือการบำบัดแก้ไขฟื้นฟู หรือในทำนองเดียวกันจัดเครื่องมือการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน หลักสูตรต้องสอดแทรกให้เด็กหรือเยาวชนเรียนรู้ทักษะชีวิต ทักษะสังคม สุขพลานามัยและจริยธรรมเป็นสำคัญ
- (5) กิจกรรมการเรียนการสอนหรือการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูต้องพยายามให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของแผนการศึกษาและแผนการบำบัดแก้ไขฟื้นฟู
- (6) การประเมินผลสัมฤทธิ์ควรวัดทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติและการสังเกตพฤติกรรม ทั้งให้เด็กได้มีโอกาสประเมินตนเองด้วยว่าบรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนการศึกษาและแผนการบำบัดแก้ไขหรือไม่ควรทำทุก 15 วัน หรือ 1 เดือน หากไม่บรรลุผลจำเป็นต้องปรับปรุงแผนต่อไป ผลการประเมินควรใช้เป็นข้อมูลในการเสนอศาลเพื่อพิจารณาปล่อยเด็กหรือเยาวชนก่อนกำหนดหรือเมื่อครบชั้นต่ำ

6. การจัดทำรายงานสืบเสาะและประมวลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็กหรือเยาวชนเพื่อเสนอศาลประกอบด้วยพินิจในการพิจารณาพิพากษา ควรจะมีการประเมินสภาพปัญหาทางการศึกษา (Education Assessment) และเสนอทางเลือกในการศึกษาหรือการอาชีพให้แก่เด็กหรือเยาวชนเป็นรายบุคคล

7. ต้องจัดโครงการหรือโปรแกรมเตรียมความพร้อมให้เด็กหรือเยาวชนกลับสู่ครอบครัว ชุมชน สังคม ตลอดจนการติดตามดูแลให้คำปรึกษา (Counselling) เพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ

8. หน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรภาคเอกชนควรจัดเครือข่ายให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ บุคลากรและเทคนิควิชาการอย่างต่อเนื่องและเพียงพอ การลงทุนบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนที่มีปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรมตั้งแต่ต้นมีย่อมเป็นการลงทุนที่ถูกลงกว่าการลงทุนเพื่อป้องกันและแก้ไขถ้าเด็กเหล่านั้นเติบโตเป็นผู้ใหญ่กระทำความผิดซ้ำอีก

ค. การเล่าประสบการณ์ของผู้ที่เคยอยู่ในสถานสงเคราะห์ โดยนายพิเชษฐ์ กรุงเกต

นายพิเชษฐ์ กรุงเกต ผู้มีประสบการณ์เคยอยู่ในสถานสงเคราะห์ได้กล่าวว่าแต่เดิมอยู่บ้านพร้อมพ่อแม่ แต่ต้องย้ายมาอยู่ในสถานสงเคราะห์คนพิการปากเกร็ดภายใต้กฎระเบียบที่เข้มงวดเพื่อควบคุมเด็กจำนวนมากให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข การที่ย้ายมาเพราะสภาพความพิการไม่เหมาะสมที่จะเรียนร่วมกับบุคคลปกติทั่วไป เรียนที่สถานสงเคราะห์คนพิการปากเกร็ดจนจบ ม.3 หลังจากนั้นได้ไปเรียน ปวช. ในโรงเรียนธรรมดา ซึ่งปรับตัวไม่ได้ โดนเพื่อนล้อ

สถานสงเคราะห์คนพิการปากเกร็ดยังให้การดูแลค่าใช้จ่าย หาที่เรียนให้สิ่งที่ไม่สมบูรณ์แบบคือการเตรียมความพร้อมที่จะออกไปสู่สังคมภายนอก มีเด็กจำนวนมากในสถานสงเคราะห์ที่ออกไปเรียนภายนอกไม่สามารถปรับตัวกับสังคมภายนอกได้ต้องถูกส่งตัว หรือมีจดหมายถึงผู้ปกครองให้ไปช่วยกันปรับปรุงพฤติกรรมของเด็ก

สถานสงเคราะห์เจ้าหน้าที่ไม่มีเวลาให้กับเด็กเท่าที่ควร เพราะต้องดูแลเด็กเป็นจำนวนมากและต้องมีการสับเปลี่ยนเวรกันเข้าออกเสมอ ทำให้เมื่อเด็กมีปัญหาไม่สามารถบอกกล่าวให้ใครทราบได้ เด็กจะเก็บกด

มีเด็กพิการในสถานสงเคราะห์ที่อายุเกินเกณฑ์อยากเรียนเป็นจำนวนมาก การศึกษาที่จะให้กับเด็กในสถานสงเคราะห์ต้องไม่เป็นการศึกษาที่เป็นระบบมาตรฐานทั่วไป จะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมเป็นรายบุคคล สอนให้รู้ว่าการดำรงชีวิตในสังคมเป็นอย่างไร จะอยู่ร่วมกับสังคมภายนอกได้อย่างไร สอบถามความต้องการของเด็ก จะประกอบอาชีพด้านไหน มีการศึกษาว่าพิการด้านนี้มีพรสวรรค์ด้านไหน แล้วนำมาช่วยให้ถูกวิธี คนพิการเหล่านั้นก็จะออกมาอยู่ในสังคมภายนอกอย่างภาคภูมิใจ

บุคลากรที่จะปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคนพิการ ลักษณะสำคัญที่สุดคือจะต้องมีใจรักงานที่ทำ มุ่งหวังที่จะช่วยและพัฒนาคุณภาพของคนพิการให้ดีขึ้น คนพิการแต่ละคน การเรียนการสอนไม่ได้แยกประเภทความพิการ เรียนรวมกันหมดไม่มีการจำแนกคนพิการประเภทนี้สมควรได้รับการพัฒนาด้านไหน ควรมีการศึกษาเฉพาะตัวบุคคล พัฒนาทางด้านจิตใจ ความรู้ ความสามารถและสมรรถภาพของกายที่จะพัฒนาควบคู่กันไปด้วย

ตอนที่ 2

ข้อเสนอแนะและข้อสังเกตจากการอภิปรายรวม

ตอนที่ 2 : ข้อเสนอแนะและข้อสังเกตจากการอภิปรายรวม

ที่ประชุมได้อภิปรายและได้ให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

ก. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในสถานสงเคราะห์

1. นโยบายของกรมประชาสงเคราะห์จะไม่จัดการศึกษาเอง เพราะจะทำให้เด็กมีชีวิตในโลกแคบ พยายามส่งเสริมให้ไปเรียนร่วมกับเด็กปกติและเด็กพิการ มีการเตรียมความพร้อมทั้งสายสามัญและสายอาชีพ ซึ่งจะไม่ประสบความสำเร็จถ้าหากภาครัฐเตรียมฝ่ายเดียวไม่ได้มีการประสานความร่วมมืออย่างชัดเจนระหว่างโรงเรียนกับบ้านของเด็ก ผลที่ปรากฏคือเมื่อเด็กเข้าไปอยู่ในโรงเรียนภายนอกแล้วถูกส่งคืนตัวมาตลอดเวลา

2. บุคลากรในสถานสงเคราะห์ยังไม่มีมีการจัดกรองอย่างชัดเจน การที่บุคลากรจะทำงานกับเด็กต้องอาศัยคนที่มีจิตวิญญาณ เอื้ออาทร กรณีเกษียณก่อนกำหนดของ ก.พ.และไม่มีทดแทน แต่เด็กเพิ่มมากขึ้นทำให้บุคลากรที่มีอยู่ซึ่งน้อยอยู่แล้วต้องทำงานเพิ่มมากขึ้น ขาดขวัญและกำลังใจ บางคนรอเกษียณแล้วมาเลี้ยงเด็กอ่อน ซึ่งไม่เหมาะสมแต่ทางราชการจำเป็นต้องรอจนข้าราชการผู้นั้นเกษียณอายุ

3. พฤติกรรมเด็กในสถานสงเคราะห์เป็นพฤติกรรมที่หลากหลายซับซ้อนทางจิต ลำพังผู้เป็นนักสังคมสงเคราะห์นั้นเข้าไม่ถึงแน่นอน จึงต้องร่วมมือทำงานกันในลักษณะสหวิชาชีพ เพื่อจะแก้ปัญหาให้กับเด็กในสถานสงเคราะห์ ซึ่งเขาต้องการอย่างมากคือแนวทางการประกอบอาชีพและแนวทางอนาคตที่จะก้าวเดิน

4. ขณะนี้ยังขาดนักจิตวิทยาที่มีความเข้าใจพัฒนาการตามวัยของเด็ก ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของเขา ปัญหาบางประเด็นยากที่จะเข้าใจ พ่อบ้านแม่บ้านไม่เข้าใจพฤติกรรมที่เขาแสดงออก เด็กแต่ละคนมีศักยภาพไม่เท่ากัน ความรู้สึกนึกคิดไม่เท่ากัน

5. เด็กในสถานสงเคราะห์ขาดความรัก ความอบอุ่น ขาดครอบครัวที่มั่นคง ทำให้ต้องใช้ชีวิตในสถานสงเคราะห์ ซึ่งให้ความชัดเจนไม่ได้เท่าครอบครัวเป็นเพียงสถานที่ชั่วคราว การจะแก้ไขปัญหาคือต้องแก้ที่ครอบครัวด้วย

6. เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ มีปัญหาทางพฤติกรรม ทางอารมณ์ มีสมาธิสั้น เด็กเหล่านี้อยู่ในกฎกระทรวงว่าด้วยการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

7. สำหรับการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มผู้พิการขณะนี้กระทรวงศึกษาธิการพยายามให้เกิดศูนย์การศึกษาพิเศษทุกเขต และจะให้มีทุกจังหวัดเพื่อให้เป็นศูนย์เตรียมความพร้อม แต่ขณะนี้ยังเป็นไปไม่ได้มากเพราะข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ

8. เสนอให้กรมประชาสงเคราะห์ตั้งงบประมาณเพื่อการติดตามเด็กที่พ้นจากการสงเคราะห์ เพราะขณะนี้ไม่มีข้อมูล ผลงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้

9. การฝึกอบรมบุคลากรทางด้านการศึกษาพิเศษนั้นขณะนี้ยังทำอยู่ในวงจำกัดมาก สำหรับนักบำบัดทั้งหลายได้ผลิตที่มหาวิทยาลัยมหิดล นักแก้ไขการพูด นักตรวจวัดการได้ยิน นักแนะแนวการศึกษาพิเศษ ผู้ที่มีความชำนาญการผลิตสื่อสำหรับผู้ด้อยโอกาสและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการอยู่ที่วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล ครูการศึกษาพิเศษผลิตที่สถาบันราชภัฏสวนดุสิต และสถาบันราชภัฏอีก 5 แห่งในส่วนภูมิภาค

10. สังคมและชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลเด็กในสถานสงเคราะห์ เพราะเด็กเหล่านี้จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่จะอยู่ร่วมสังคมเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นผู้สร้างสรรค์หรือทำลาย เราผู้อยู่ในสังคมจะไม่รับผิดชอบไม่ได้ และเด็กในสถานสงเคราะห์ไม่ใช่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของพี่เลี้ยงเท่านั้น แต่เป็นเด็กในความรับผิดชอบของสังคมที่จะต้องมีส่วนร่วมการสร้างสรรค์ชีวิตให้เขา ให้เขาได้รับชีวิตใหม่ที่งดงาม ขอให้ที่ประชุมแห่งนี้ทำเพื่อเด็ก มองเด็กเป็นญาติของเรา งานนี้จะสำเร็จได้ต้องมีความรัก ต้องให้ความรักอย่างอื่น ๆ จะตามมาเอง

ข. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

1. เจ้าหน้าที่ในสถานพินิจฯ ใช้ผู้คุมเป็นผู้ดูแล ผู้คุมส่วนใหญ่ขาดวุฒิทางการศึกษา มีความรู้ด้านจิตวิทยาน้อย การที่จะพัฒนาไปสู่เป้าหมายต้องค่อยเป็นค่อยไป จะปรับเปลี่ยนได้เมื่อตำแหน่งว่างให้คนใหม่ที่สามารถการศึกษาด้านการศึกษาเข้ามาแทน

2. การกำหนดวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาในสถานพินิจฯ ผู้ที่มากำหนดวิสัยทัศน์ทุกระดับจะต้องมีความเห็นตรงกัน มองเด็กและเยาวชนตรงกัน เด็กควรได้รับการพัฒนา เด็กเป็นทรัพยากรที่มีค่าเป็นบุคคลที่มีศักยภาพสามารถพัฒนาได้ การ

ศึกษาคือชีวิต ทุกวันที่ผ่านไปคือการศึกษาเปลี่ยนแปลง ถ้าผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง
เข้าใจตรงนี้เราสามารถทำสิ่งแวดล้อมหรือขบวนการตรงนั้นให้มีมูลค่าเพิ่มได้

3. การจัดการศึกษาในสถานพินิจ จะต้องใช้มืออาชีพมาช่วยจัดการ
ศึกษาจะต้องจัดในรูปแบบที่พิเศษแตกต่างจากเด็กปกติทั่วไป และสังคมต้องเข้ามาช่วยดู
และให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดดูแลไม่ได้

4. บุคลากรในสถานพินิจ มีการพัฒนา อบรมบ้างแต่ไม่ทั่วถึง หลักสูตรที่
รับการอบรมไม่ได้เน้นเรื่องการจัดการศึกษาพิเศษเฉพาะทาง

5. ยังไม่มีการประเมินผู้สอนในสถานพินิจ

6. สถานพินิจ มีภาระกิจมากมาย ดูแลเด็กที่กระทำความผิด รับรองสิทธิ
ผู้เยาว์ที่จำเป็นต้องมีผู้ปกครองดูแลทรัพย์สินของเขา ขณะนี้มีสถานพินิจ 38 แห่ง ตั้งมา
ได้ครบ 48 ปี สถานพินิจ อยู่ในกำกับปกครองของศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง โดย
มีอธิบดีศาลเยาวชนและครอบครัวกลางเป็นผู้บังคับบัญชา นโยบาย วิธีการจัดการศึกษา
การกำหนดวิสัยทัศน์มาจากอธิบดีศาลเยาวชนฯ บุคลากรในสถานพินิจ เป็นเพียงผู้
ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามนโยบาย การที่ผู้บริหารระดับสูงมาจากด้าน
กฎหมายและต้องมาจัดการศึกษา ดูแลพฤติกรรมเด็ก การจัดการเรื่องเหล่านี้อาจจะไม่
สมบูรณ์ ขณะนี้กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้มาช่วยจัดการศึกษาอยู่บ้าง ซึ่งจัดเหมือน
เด็กปกติทั่วไป

7. อยากให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ช่วยประสานงาน
กับกระทรวงยุติธรรมในช่วงที่สถานพินิจ จะไปอยู่กับกระทรวงยุติธรรม เพราะศาลเยาวชน
จะแยกตัวเป็นองค์กรอิสระ

8. เด็กในสถานพินิจ นั้นมีปัญหามากมายจนกระทั่งถูกจับมาก เป็น
ปัญหาที่ลึกล้ำพิเศษ การที่จะแก้ไขพฤติกรรมเด็กกลุ่มนี้จะต้องใช้องค์กรเช่น NGO มูลนิธิ
ต่างๆ มาช่วย สถานพินิจ เพียงลำพังไม่สามารถแก้ปัญหาได้

9. ปัญหาประการหนึ่งที่สำคัญของเด็กในสถานพินิจ คือปัญหาเด็กขาด
ความรัก ความอบอุ่นจากครอบครัว ฉะนั้นครอบครัวพ่อแม่ จะต้องรีบบทบาทช่วยแก้
ปัญหาด้วยไม่ใช่พึ่งแต่ภาครัฐเท่านั้น

10. ควรประเมินผลการจัดการศึกษาในสถานพินิจ ว่าเด็กมีปัญหาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ หรือไม่ การจัดการศึกษาในสถานพินิจประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด

11. ควรส่งเสริม คุณธรรม จริยธรรมให้กับเด็กในสถานพินิจด้วย

12. ควรเน้นการป้องกันปัญหามากกว่าที่จะเกิดปัญหาแล้วค่อยแก้ไข ปัญหาที่พบเด็กในสถานพินิจเป็นปัญหาครอบครัวทั้งนั้น ฉะนั้นพ่อแม่จะต้องเข้ามามีบทบาทการแก้ปัญหาจะอยู่ที่ภาครัฐแต่เพียงลำพังไม่ได้ ควรให้พ่อแม่ สังคม ชุมชนเข้ามารับผิดชอบ

ค. ข้อเสนอแนะรวม (สถานสงเคราะห์และสถานพินิจ)

1. ทำนอชัฒนการศึกษานอกโรงเรียนได้ชี้แจงว่าขณะนี้กรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดการศึกษาให้กับเด็กในสถานพินิจ และในสถานสงเคราะห์เป็นการศึกษาในระบบทั้งสิ้นทั้งสายสามัญ และสายอาชีพ ซึ่งไม่ถูกต้องไม่ใช่เป็นการจัดการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กกลุ่มเป้าหมายนี้ จะต้องจัดทำหลักสูตรเฉพาะสถานพินิจเฉพาะที่เฉพาะแห่ง พยายามใช้การศึกษานอกระบบมากขึ้น ขณะนี้ใช้ศูนย์วิทยาศาสตร์เอคมัยลองทำดูและประสานกับกรมพลศึกษา และกรมอื่นๆ ให้เป็นบูรณาการ ไม่แยกสายสามัญหรือสายอาชีพแต่เป็นตามวิถีชีวิตของเขา

ทำอย่างไรจึงจะให้มีการส่งเด็กเข้าไปในสถานพินิจ และสถานสงเคราะห์ลดน้อยลง โรงเรียนและครอบครัวจะช่วยให้ สังคมต้องเข้าใจ ให้ความรัก ความอบอุ่นกับเด็ก จะต้องมีการบูรณาการที่ประกอบเข้ามามากมาย ซึ่งจะเป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้การจัดการศึกษาในสถานสงเคราะห์และสถานพินิจลดน้อยลง ถ้าเป็นอย่างทุกวันนี้วันหนึ่งๆ ส่งเด็กเข้าไปจำนวนมากในบ้านเมตตา กรุณา จะจัดการศึกษารายบุคคล รายกลุ่มคงทำได้ยาก ถ้ายังมีมากขนาดนี้ สกศ.ควรวางแผนและกำหนดนโยบายให้ชัดเจน

2. ขอเสนอเพิ่มเติมในเอกสารรายงานการวิจัยเรื่องการขาดบุคลากรด้านวิชาชีพ หรืออาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนมีโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาด้านอาชีพ วิชาชีพอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน ซึ่งสถานพินิจ และสถานสงเคราะห์อาจขอความร่วมมือให้เตรียมความพร้อมให้กับเด็กก่อนที่จะเข้าสู่โลกของอาชีพ อย่างเช่น โรงเรียนเสริมสวยส่วนหนึ่งเป็นร้านที่บริการลูกค้า อีกส่วนหนึ่งเป็นโรงเรียนโรงเรียนเอกชนสามารถช่วยเตรียมให้เด็กเข้าสู่โลกอาชีพที่แท้จริงได้

ในการกำหนดแผน นโยบายขอให้เชิญผู้แทนโรงเรียนเอกชนเข้าร่วมด้วย

3. ควรให้ชุมชนในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานสงเคราะห์ และสถานพินิจ เพราะจะได้ภาพที่ทันสมัย สอดคล้องกับการตลาด ตรงกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่เน้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษา

4. การที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนเข้าไปช่วยจัดการศึกษาในสถานพินิจ และสถานสงเคราะห์เป็นสิ่งที่ดีมาก แต่รูปแบบการจัดยังไม่เหมาะสมกับเด็กที่มีสภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมแตกต่างจากเด็กปกติ

ตอนที่ 3

**รายงานการประชุมกลุ่มย่อย
และความคิดเห็นจากแบบสอบถาม**

ตอนที่ 3 : รายงานการประชุมกลุ่มย่อย

ก. กลุ่มการจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การเรียนรู้ในสถานสงเคราะห์

ผลการประชุมและความคิดเห็นจากแบบสอบถาม สรุปได้ดังนี้

1. ควรคำนึงว่าการจัดการศึกษาให้แก่เด็กในสถานสงเคราะห์ไม่ใช่เป้าหมาย แต่การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความพร้อมของเด็กในสถานสงเคราะห์ เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเด็กให้สามารถออกไปใช้ชีวิตในสังคมภายนอกได้อย่างรู้เท่าทัน ปรับตัวได้ดี และมีความสัมพันธ์ทางสังคมกับกลุ่มสังคมต่างๆ ที่เหมาะสม

2. หลักสูตรการจัดการศึกษา ให้แก่เด็กควรมีการเปลี่ยนแปลงจากมุ่งเน้นความรู้ในเชิงสติปัญญา เป็นการมุ่งเน้นความรู้ในเชิงทักษะชีวิตและทักษะทางสังคมและการประกอบอาชีพแทน

- ไม่ควรใช้หลักสูตรเดิมของ กศน. ควรเป็นหลักสูตรพิเศษ ที่มีลักษณะเฉพาะ มีความแตกต่างกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละด้านและผู้ร่วมทำหลักสูตรควรมาจากสาขาชีพโดยแท้จริงและโดยเฉพาะตัวเด็กด้วย
- หลักสูตรมีทั้งสายสามัญควบคู่ไปกับการพัฒนาศักยภาพเด็กตามความถนัดหรือวิชาชีพที่สนใจ มุ่งเน้นเรื่องของจิตใจ อารมณ์ สังคม อาจมีกิจกรรมทุกวันๆละ 1 ชั่วโมงในลักษณะของ Home room เด็กได้มีโอกาสพูดคุยแลกเปลี่ยนปัญหาและความคิดเห็นเป็นการช่วยเหลือทางด้านจิตวิทยา ฯลฯ
- หลักสูตรที่จัดจะต้องเน้นให้เด็กออกไปแล้วสามารถพึ่งตนเอง และ/หรือประกอบอาชีพได้ ซึ่งในปัจจุบันเน้นการจัดให้พอรู้เท่านั้น การทำงานเสริมอาชีพ ทำนอง “คิลปาชีพ” น่าจะเป็นแนวทางสอดแทรกในหลักสูตรได้
- ควรจัดหลักสูตรโดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ต้องยืดหยุ่นเนื้อหาที่ควรมี ได้แก่ การป้องกันตนเองจากยาเสพติด เพศศึกษาตามวัย ครอบครอบศึกษา การสร้างความรัก ความอบอุ่นในครอบครัว การตระหนักรู้ถึงควมมีคุณค่าในตนเอง การฝึกด้าน Socialization และ Normalization

- การจัดการศึกษาโดยการวางแผนรายบุคคล ควรระบุให้ชัดว่าเป็นภาระหน้าที่ของใครเพราะเกรงว่าหากคิดว่าเป็นของครู นักวิชาชีพคนอื่นก็จะกันตัวเองออกโดยไม่เข้าไปมีส่วนร่วม ดังนั้นการจัดการศึกษารายบุคคลควรเน้นการวางแผนร่วมกันกับทางสหวิชาชีพ แบ่งขอบเขตการดำเนินงานตามลักษณะเฉพาะเพื่อให้เกิดความชัดเจนและน่าจะเริ่มได้ทันทีในสถานสงเคราะห์
- การจัดทำแผนรายบุคคลและเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางในสภาพความเป็นจริงทำได้ยาก ควรดำเนินการดังนี้
 - 1) ฝึกรอบรมบุคคลากรของสถานสงเคราะห์ที่เกี่ยวข้องกับเด็กให้มีความรู้ ความเข้าใจพัฒนาการเด็ก การสอนเด็ก การทำแผนรายบุคคล
 - 2) ให้สถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุข เข้ามาให้ความร่วมมือในการฝึกอบรมบุคคลและกำหนดยุทธศาสตร์ในการให้ความช่วยเหลือเด็ก ฯลฯ
- เด็กกลุ่มนี้มักจะมี Self-Esteem (การยอมรับตนเอง) ต่ำและปัญหานี้ส่งผลสำคัญต่อความพร้อมในการเปลี่ยนแปลงตนเอง การจัดการศึกษาต้องเน้นกระบวนการเรียนรู้ที่เสริม Self -Esteem เด็กในรูปแบบต่างๆ เช่น การเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การออกไปทำงานกับชุมชนมากขึ้น เพื่อเป็นการพัฒนาศักดิ์ศรี คุณค่าในตนเองและนำไปสู่การสร้างความมั่นใจในตัวเด็กให้พร้อมที่จะออกไปเผชิญสังคมภายนอก

นอกจากนี้การเรียนการสอนต้องเน้นการส่งเสริมป้องกันในเรื่องสุขภาพกายและสุขภาพจิตเพื่อเป็นการวางรากฐานของการรู้จักตนเอง รักตนเอง สามารถพัฒนาตนเองได้ก่อนที่จะไปพัฒนาผู้อื่น

- ก่อนใช้หลักสูตรต้องมีการทำประชาพิจารณ์ในแต่ละพื้นที่

3. การประเมินผล ต้องเปลี่ยนแปลงจากการเน้นสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา เป็นเน้นการเปลี่ยนแปลงในเชิงแนวคิด พฤติกรรมและการปรับตัวทางสังคมของเด็ก และควรวางแผนการประเมินผลในระยะยาวด้วย

- ควรมีหลักฐานรับรองว่าเด็กได้รับการเรียนจากศูนย์เพื่อที่เด็กออกไปจะได้นำไปเป็นหลักฐานการสมัครงานหรือเรียนต่อยอดได้
- กรณีที่เด็กต้องออกจากสถานสงเคราะห์แต่ต้องการกลับมาเรียนที่ศูนย์อีกควรเปิดโอกาสให้เรียนอย่างต่อเนื่องได้ หรือนำหน่วยการเรียนที่เรียนอยู่ก่อนแล้วนำไปสมัครเรียนที่ศูนย์ประเภทอื่นๆ ได้ โดยไม่ต้องเรียนซ้ำ

4. บุคลากร

- ควรมีการปรับรื้อระบบการคัดเลือกบุคลากรด้วยการวางแผนความต้องการทรัพยากรมนุษย์ให้มีความชัดเจน คือคุณสมบัติพิเศษความสามารถในทักษะพิเศษที่ก้าวหน้ามากกว่าเดิม ควรจัดสัดส่วนให้สมดุลย์ระหว่างบุคลากรที่เป็น Generic และ Specific เพราะกลุ่มบุคคล 2 ประเภทมีความรู้แบบทักษะในการทำงานที่แตกต่างกัน แต่ต้องเสริมกันและกัน
- บุคลากรควรได้มีอบรมเรื่องการศึกษาพิเศษในการสอนเด็ก ควรผ่านการอบรมก่อนปฏิบัติงาน และมีการประเมินผลงาน อบรมเพิ่มเติมเป็นระยะเพื่อให้มีประสิทธิภาพ และมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานกับเด็กในสถานสงเคราะห์
- ในโอกาสต่อไปถ้าจะรับบุคลากรที่จะเข้ามาเลี้ยงดูเด็กและเป็นต้นแบบให้แก่เด็กควรจะรับบุคลากรที่จบระดับปริญญาตรีเป็นอย่างน้อย และมีความรู้ทางจิตวิทยาดีพอสมควร
- ผู้ดูแลเด็กที่มีอายุมากจะปรับเปลี่ยนให้ทำหน้าที่อื่นได้อย่างไร แต่ไหน เพราะผู้ที่มีอายุมากไม่เหมาะสมที่จะทำหน้าที่ดูแลเด็ก เพราะเริ่มมีปัญหาด้านสุขภาพ อารมณ์ตามวัย ซึ่งถ้าจะให้ย้ายไปทำหน้าที่อื่นผู้ที่จะมาทดแทนไม่มี ซึ่งการขาดแคลนบุคลากรในสถานสงเคราะห์นี้อาจทำได้วิธีหนึ่งคือให้ครูที่ล้นงานอยู่เป็นจำนวนมาก ในขณะนี้มาฝึกอบรมการสอนการศึกษาพิเศษ แล้วให้เข้าไปช่วยดูแลเด็กโดยให้ค่าตอบแทน

5. งบประมาณ สถานสงเคราะห์แต่ละแห่งได้รับงบประมาณไม่เพียงพอ อีกทั้งระเบียบขาดความยืดหยุ่นทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาไม่สามารถโยกย้ายทรัพยากรไปใช้ให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็กได้ ซึ่งควรมีการกำหนด ค่าใช้จ่ายต่อหัวของกลุ่มเป้าหมายของเด็ก และกำหนดค่าใช้จ่ายสำหรับการบริหารจัดการส่วนกลางไว้ด้วย นอกจากนี้ควรแยกงบประมาณในการจัดการศึกษากับงบประมาณการเลี้ยงดูเด็กให้แยกจากกัน

6. หน่วยจัดการศึกษา รูปแบบศูนย์การเรียนรู้ในสถานสงเคราะห์รูปแบบหนึ่งนี้อาจทำได้คือให้สถานสงเคราะห์เป็นเจ้าของเรื่อง เป็นหน่วยงานหลักทำหน้าที่ประสานกับกระทรวงต่างๆ เช่น กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กระทรวงสาธารณสุข เชิญบุคลากรจากหน่วยงานดังกล่าวมาร่วมกันพัฒนาเด็ก เป็นสหวิชาชีพ

นอกจากนี้ศูนย์การเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นนี้ควรประสานกับองค์กรต่างๆ เช่น องค์กรทางสุขภาพจิต จิตเวช นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ แพทย์ เพื่อให้เข้ามาจำแนกเด็กในเรื่องของเขาว์ปัญญา พฤติกรรมที่เป็นปัญหาเป็นการจัดหมวดหมู่ได้ถูกต้อง ต่อการพัฒนาเด็ก

การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในสถานสงเคราะห์นี้ไม่ควรจำกัดเฉพาะเด็กด้อยโอกาสในสถานสงเคราะห์เท่านั้นที่เรียนได้ ควรเปิดกว้างสำหรับเด็กทั่วไปด้วยถ้าเขาอยากมาเรียนเพื่อให้เห็นเป็นเรื่องปกติ

7. กฎกระทรวงหรือระเบียบอื่นใดที่จัดทำขึ้นให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ควรกำหนดให้ชัดเจนด้วยเช่น จำนวนและประเภทบุคลากร ครู-อาจารย์ต่อนักเรียน สิ่งอำนวยความสะดวกที่ควรมีในการจัดการศึกษาให้กับผู้ด้อยโอกาสแต่ละประเภท บุคลากรสนับสนุนได้แก่นักจิตวิทยา นักกิจกรรมบำบัด เป็นต้นซึ่งควรมีประจำศูนย์แต่ละแห่งหรืออยู่ในส่วนกลางและเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้เรียนโดยที่ไม่มีมีหลักฐานครบถ้วนเช่น สำเนาทะเบียนบ้าน ฯลฯ (ปัจจุบันนโยบายชัดเจนแต่ปฏิบัติไม่ได้)

8. สถานสงเคราะห์ควรให้เด็กอยู่กับครอบครัวมากที่สุด โดยอาจจ้างครอบครัวยากจนและมีคุณสมบัติเหมาะสมให้ความดูแล ซึ่งขณะนี้กรมประชาสงเคราะห์ได้ทำไปแล้ว แต่ควรขยายเพิ่มขึ้นอีก

9. ศูนย์การเรียนรู้ควรรณรงค์ให้สังคมมีส่วนร่วมในทุกๆ ด้าน ควรมีการตั้งองค์กรต่างๆ ทางสังคมที่มีอยู่แล้วมาช่วยจัดการศึกษา เช่น สมาคมสงเคราะห์ โรงเรียนเอกชน องค์กรทางศาสนา NGO ฯลฯ ให้มารับแนวทางและประสานงานร่วมกันเพื่อเอื้อประโยชน์ในด้านการจัดการศึกษาให้เด็กในสถานสงเคราะห์ ไม่ควรมุ่งจัดตั้งองค์กรใหม่ เพื่อระดมทุนใหม่ซึ่งไม่จำเป็นและเป็นการไม่ใช้ทรัพยากรของสังคมที่มีอยู่แล้วให้เป็นประโยชน์

ข. กลุ่มการจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การเรียนรู้ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ผลการประชุมและการแสดงความคิดเห็นจากแบบสอบถาม สรุปได้ดังนี้

1. **หน่วยจัดการศึกษา** หน่วยงานหลักในการจัดศูนย์การเรียนรู้สำหรับเด็กที่กระทำผิดและศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ฝึกอบรมควรเป็นสถานพินิจ โดยมีหน่วยงานสนับสนุน คือ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคม และกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ)

รูปแบบการจัดการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้นี้อาจจัดได้ทั้งในระบบ นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ไม่จำเป็นต้องใช้หลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียน หรือของกรมสามัญศึกษา ควรมีรูปแบบการจัดที่หลากหลายเหมาะสมกับเด็กแต่ละคน

2. **หลักสูตรการเรียนและการสอน** ปัจจุบันสถานพินิจฯ จัดการศึกษาโดยยึดแนวทางของ กศน. เป็นหลักสูตรทั้งสายสามัญ และวิชาชีพซึ่งเป็นหลักสูตรที่ใช้กับเด็กปกติ การนำมาใช้กับเด็กและเยาวชนในสถานพินิจจึง**ไม่เหมาะสม** เพราะเด็กกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษทางปัญหาทางอารมณ์ ปัญหาทางพฤติกรรมหรือปัญหาความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจ ก้าวร้าว เนื้อหาหลักสูตรจึงต้องมีความยืดหยุ่นและหลากหลายสามารถนำไปใช้กับเด็กและเยาวชนที่มีความแตกต่างกันในด้านศักยภาพอย่างเหมาะสม

- หลักสูตรในศูนย์การเรียนรู้ในสถานพินิจจึงควรเป็นหลักสูตรการศึกษาพิเศษที่มีขอบเขตการคัดแยกเด็ก มีการจัดการเรียนการสอนเป็นรายบุคคล จะตามผลเด็กเป็นรายหัว จัดสภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับเด็ก
- การจัดการเรียนการสอนจะต้องคัดแยก เด็กอยากเรียนอะไร ชอบอะไร อยากเป็นอะไรในอนาคต ภาพจริงที่อยากจะเรียนรู้ในวิชาชีพ ให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น ติดตามดูพื้นฐานของครอบครัว เรียกผู้ปกครองมามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น (ช่วยกันดูแล) เด็กอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา ระหว่างสถานพินิจกับครอบครัว
- เนื้อหาของหลักสูตรควรจะเน้นด้านการฟื้นฟูจิตใจ อารมณ์ สังคม เป็นหลัก และให้ความรู้ด้านวิชาชีพที่เด็กแต่ละคนมีความถนัด และ

สนใจควบคู่กันไป ควรมีทั้งหลักสูตรระยะสั้นและระยะยาว บุคลากร
สรรหาจากผู้มีจิตใจโอบอ้อมอารี สมบูรณ์ทางครอบครัว องค์กร
ศาสนา ปู่ ย่า ตา ยาย ซึ่งเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านมาช่วยกัน ให้เด็ก
มีสายสัมพันธ์ของความรู้สึกที่ดีต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นและของบรรพ
บุรุษ

- หลักสูตรจะต้องมีวิชาเอกหลายวิชา เด็กไม่จำเป็นต้องเก่งทุกวิชา
เก่งวิชาใดวิชาหนึ่งก็ได้ เมื่อเด็กพบพรสวรรค์แล้วควรอบรมข้างจะต้อง
ให้กำลังใจ ทำให้เด็กภูมิใจในตัวเอง เห็นคุณค่าในตัวเอง
- เกี่ยวกับการฝึกอบรมมีข้อสังเกตจากรายงานการวิจัยว่ามีบาง
ประเทศส่งเด็กไปให้ทหาร ตำรวจฝึกระเบียบวินัย ฝึกกายบริหาร
มาหลายปีแล้ว สิ่งเหล่านี้จะนำมาใช้กับเด็กในศูนย์การเรียนใน
สถานพินิจได้หรือไม่

3. บุคลากร ขณะนี้มีปัญหามากเช่นขาดอัตรากำลังครูผู้สอน ครูประจำ
การ ที่มีอยู่บางส่วนไม่ได้มีคุณสมบัติสำเร็จด้านครู ครูที่สอนไม่ได้ผ่านการอบรมวิธีการสอน
เด็กที่มีปัญหาพฤติกรรมโดยเฉพาะ จึงขาดทักษะในการประยุกต์หรือสอดแทรกการแก้ไข
พฤติกรรมเด็กและเยาวชนเข้าไปในเนื้อหาหลักสูตร หรือสื่อการสอน

ครูบางคนขาดขวัญเพราะต้องอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการเผชิญหน้ากับเด็กและ
เยาวชนบางส่วนที่มีลักษณะก้าวร้าวอันจะก่อให้เกิดปัญหารุนแรงในชั้นเรียนได้ ครูบาง
ส่วนยังไม่คุ้นเคยกับลักษณะดังกล่าวจึงกลัวและไม่กล้าปฏิบัติหน้าที่ครูอย่างเต็มที่

การแก้ปัญหาขาดแคลนครู ศูนย์การเรียนควรเชิญผู้มีความรู้ ความสามารถ
ต่างๆ มาช่วยสอนเป็นวิทยาทานเป็นสหวิชาชีพ ขอความร่วมมือจากภาคเอกชนในการให้
เด็กฝึกงาน ฝึกอาชีพตลอดจนการจ้างงาน

อเนกการแก้ปัญหาเด็กในสถานพินิจทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือ ประสานกันจะ
ปล่อยให้สถานพินิจโดยลำพังแก้ไขแต่เพียงผู้เดียวไม่ได้ เพราะเด็กเหล่านี้ถ้าไม่ได้รับการ
บำบัด ฟื้นฟู แก้ไขให้การศึกษาที่ถูกต้องแล้วเมื่อเติบโตมีครอบครัวเขาจะมีคุณภาพจะดูแล
ลูกได้อย่างไร สิ่งนี้น่าเป็นห่วง จึงต้องฟื้นฟูเขาอย่างจริงจัง ซึ่งหน่วยงานสหวิชาชีพจะ
ต้องเข้ามามีบทบาทมากขึ้น เข้ามาเกี่ยวข้องแบบประสานความร่วมมือกันเป็นหนึ่งเดียว
ไม่ใช่ต่างคนต่างทำ มาปรึกษาหารือทำความเข้าใจกันโดยอยู่บนพื้นฐานความคิด ความ
เชื่อเดียวกันว่าเด็กนั้นดีแต่แรก แต่มีปัญหาสังคมที่ทำให้เขาเป็นอย่างนั้น

4. ความคิดเห็นด้านอื่น ๆ มีดังนี้

1) การจัดการศึกษาทางเลือกจะเหมาะสมกับเด็กในสถานพินิจมากกว่าการศึกษาในระบบ กระบวนการจัดการศึกษาทั้งหมดจะต้องมีเป้าหมายไปสู่ความสุขของเด็ก กิจกรรมต่างๆ จะต้องทำให้เขาเบิกบาน คลายปัญหาของเขา ซึ่งงานศิลปะมีความสำคัญมาก

2) มีเด็กเป็นจำนวนมากเมื่ออยู่ในสถานพินิจทำตัวดีทุกอย่าง แต่เมื่อกลับไปสู่สังคมปรากฏว่าไปพบสภาพเก่า จะวกกลับมาประพฤติผิดเหมือนเดิมเหมือนการให้ยาเด็ก แต่ให้ยาไม่ต่อเนื่อง ตรงนี้สถานพินิจจะต้องประสานความร่วมมือกับครอบครัวของเด็กให้ช่วยดูแลต่อหลังเด็กออกจากสถานพินิจแล้ว

3) สถานพินิจควรจัดทำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในสถานพินิจทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการกำหนดวิสัยทัศน์ แผนงาน โครงการ งบประมาณที่จะใช้ในการดำเนินงานพร้อมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน

4) เด็กทุกคนเกิดมามีจิตประภัสสร สดใส พฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปนั้นเกิดจากการเลี้ยงดูและสิ่งแวดล้อมที่ผิด ในการวินิจฉัยเด็กจึงต้องย้อนกลับไปดูที่การเลี้ยงดู สิ่งแวดล้อมมองว่าอะไรคือสาเหตุของความผิด การเลี้ยงดูเป็นอย่างไร ครอบครัวเป็นอย่างไร พ่อแม่มีจิตใจอย่างไร คิดอย่างไรเพราะทุกอย่างในตัวพ่อแม่ ส่งต่อมาให้ลูกทั้งหมดรวมทั้งสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในรายรอบครอบครัวของเด็กตั้งแต่เกิดจนโตมีผลต่อพฤติกรรม เพราะเป็นประสบการณ์สั่งสม เราต้องศึกษาเด็กทั้งหมดเพื่อออกมาเป็นข้อมูล เหมือนกับการปั้นหม้อ ต้องรู้จักดินที่อยู่ในมือเราคืออะไร ถ้าดินชนิดนี้ควรจะปั้นอย่างไร และใช้เครื่องมือให้ถูก

5) ควรจะมีการประชาสัมพันธ์สถานพินิจเป็นระยะต่อเนื่องให้สังคมรับรู้ ว่า สถานพินิจทำอะไร ยากเย็นแค่ไหน เด็กมีปัญหาอย่างไร

6) เป็นไปได้ไหมที่เด็กในสถานพินิจที่มีความประพฤติดีแล้ว สถานพินิจจะอนุญาตให้ออกมาเรียนได้ในโรงเรียนเอกชนที่ต้องการชื่อเสียงช่วยฝึกเด็กเหล่านี้

7) ถึงเวลาแล้วที่จะต้องมีการปฏิรูปการจัดการศึกษาของเด็กในสถานพินิจ เพื่อให้การดำเนินงานต่างๆ ส่งผลต่อตัวเด็กเพื่อที่เขาจะได้แก้ไข ปรับปรุงตนเองให้เป็นคนที่สังคมยอมรับเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติสืบต่อไป

ภาคผนวก

คำกล่าวเปิดการสัมมนา
เรื่อง การจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การเรียนรู้ในสถานสงเคราะห์
และในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
วันพฤหัสบดีที่ 17 สิงหาคม 2543

เวลา 8.30 – 16.00 น.

ณ ห้องกษัตริย์ศึก 2 ชั้น 4 โรงแรมโซลทวิน ทาวเวอร์ กรุงเทพฯ

โดย ดร.วิเชียร เกตุสิงห์

(รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ)

เรียนท่านอธิบดีกรมการศึกษาออกโรงเรียน (ดร.ทองอยู่ แก้วไทรชะ)
ประธานการสัมมนา ท่านวิทยากร ท่านผู้บริหารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้เข้าร่วม
การสัมมนาทุกท่าน วันนี้นับเป็นโอกาสพิเศษอีกวาระหนึ่งที่พวกเราจะได้ร่วมกัน
ปฏิรูปการศึกษาเพื่อช่วยให้คนไทยทุกคนมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้น
พื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บ
ค่าใช้จ่าย ตามแนวนโยบายแห่งรัฐที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธ
ศักราช 2540 มาตรา 43

ในสังคมไทยยังมีเด็กและเยาวชนเป็นจำนวนมากที่ด้อยโอกาส ขาดการเอา
ใจใส่ดูแลให้ได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ต้องเผชิญชะตากรรมในรูปแบบต่างๆ ขาดการ
พัฒนาทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ สังคม ในแต่ละปีมีเด็กนับเป็นหมื่น ๆ คนที่
ถูกพ่อแม่ทอดทิ้ง ถูกทารุณกรรมและถูกทอดทิ้งในที่สาธารณะและในสถานสงเคราะห์
ต่างๆ เด็กส่วนหนึ่งได้รับความกดดันจากครอบครัวและสภาพแวดล้อมต้องเร่ร่อนจรจัด
ไปตามสถานที่ต่างๆ ในเมืองใหญ่ ทำให้ต้องตกเป็นเหยื่อของการประพฤติดัดและ
ประพฤติดันไม่สมควรแก่วัย

เด็กกลุ่มด้อยโอกาสเหล่านี้มีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาเช่นกัน และต้องการ
การจัดการศึกษาในรูปแบบที่พิเศษแตกต่างไปจากเด็กทั่วไป ตามพระราชบัญญัติการ
ศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีหลักการที่สำคัญประการหนึ่งคือ มุ่งที่จะให้ระบบการศึกษา
ในอนาคตสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนทุกระดับและทุกกลุ่ม โดยเปิด

โอกาสให้ทุกส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างทั่วถึงดังสาระที่บัญญัติไว้ในมาตรา 12 และมาตรา 18 (3) ซึ่งสถานสงเคราะห์และสถานพินิจฯ เป็นสถาบันทางสังคมประเภทหนึ่งที่สามารถจัดการศึกษาให้แก่กลุ่มเป้าหมายได้

เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจึงได้ทำการศึกษาวิจัยเพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับการแสวงหาแนวทางการจัดการศึกษาในสถานสงเคราะห์และในสถานพินิจฯ

ในการสัมมนาในวันนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้จัดให้มีการนำเสนอข้อค้นพบจากการวิจัยโดยการจัดการศึกษาในสถานสงเคราะห์ โดย คุณชนิษฐา เทวินทรภักดี ผู้เชี่ยวชาญพิเศษด้านสังคมสงเคราะห์ กรมประชาสงเคราะห์ และผู้อำนวยการในคณะกรรมการสิทธิการแรงงานและสวัสดิการสังคม สภาผู้แทนราษฎร และการจัดการศึกษาในสถานพินิจฯ โดยคุณวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล (ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ภาค 1 ช่วยทำงานในตำแหน่งรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง) ต่อจากนั้นจะเป็นการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และในภาคบ่ายจะมีการประชุมกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม เพื่อนำไปสู่แนวทางการจัดการศึกษาในรูปแบบศูนย์การเรียนในสถานสงเคราะห์และในสถานพินิจฯ

กระผมใคร่ขอขอบพระคุณท่านอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน คุณชนิษฐา คุณวัชรินทร์ และผู้เข้าร่วมการสัมมนาทุกท่านที่สละเวลามาร่วมการสัมมนาในวันนี้ กระผมขอเปิดการสัมมนา ณ บัดนี้

กำหนดการสัมมนา
เรื่อง การจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การเรียนรู้ในสถานสงเคราะห์และในสถาน
พินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
วันพฤหัสบดีที่ 17 สิงหาคม 2543

เวลา 8.30- 16.00 น.

ณ ห้องกษัตริย์ศึก 2 ชั้น 4 โรงแรมโซลทวิน ทาวเวอร์ กรุงเทพมหานคร

- 08.30 - 09.00 น. ลงทะเบียน
- 09.00 - 09.15 น. กล่าวเปิดการสัมมนา
โดย รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
(ดร. วิเชียร เกตุสิงห์)
- 09.15 - 10.00 น. เสนอผลงานวิจัยการจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การเรียนรู้
ในสถานสงเคราะห์
- โดย นางชนิษฐา เทวินทรภักดี**
- 10.00 - 10.30 น. ประสพการณ์การศึกษาของผู้ที่เคยอยู่ในสถานสงเคราะห์
- 10.30 - 11.15 น. เสนอผลงานวิจัยการจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การเรียนรู้
ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
โดย นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล
- 11.15 - 12.00 น. อภิปรายทั่วไป
ประธานการเสนอผลงานและการอภิปรายทั่วไป
อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน
(ดร.ทองอยู่ แก้วไทรฮะ)
- 12.00 - 13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน
- 13.00 - 16.00 น. ประชุมกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม เพื่อนำไปสู่แนวทางการจัดการศึกษาในรูปแบบ
ศูนย์การเรียนรู้ในสถานสงเคราะห์และสถานพินิจ
- หน่วยจัดการศึกษา
 - การบริหารจัดการ
 - การจัดสรรทรัพยากร (บุคลากร งบประมาณ ฯลฯ)
 - การจัดทำหลักสูตร
 - การติดตามประเมินผล
 - การถ่ายโอนการเรียนรู้

(กาแฟ-อาหารว่าง เข้า-บ่าย บริการในห้องประชุม)

โครงการสัมมนา

เรื่อง

การจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การเรียนรู้ในสถานสงเคราะห์ และในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

1. หลักการและเหตุผล

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีหลักการที่สำคัญประการหนึ่ง คือมุ่งที่จะให้ระบบการศึกษาในอนาคต สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนทุกระดับและทุกกลุ่ม โดยเปิดโอกาสให้ทุกส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างทั่วถึงดังสาระที่บัญญัติไว้ในมาตรา 12 และ มาตรา 18 (3)

เด็กและเยาวชนในสถานสงเคราะห์และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มด้อยโอกาสของสังคมประเภทหนึ่งที่มีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาเช่นเดียวกันและต้องการการจัดการศึกษาในรูปแบบที่พิเศษแตกต่างไปจากเด็กทั่วไป โดยสถานสงเคราะห์และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนสามารถจัดการศึกษาให้แก่กลุ่มเป้าหมายดังกล่าวได้ตามความเหมาะสมของกลุ่มเป้าหมายดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดไว้

เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจึงได้ทำการศึกษาวิจัยเพื่อหาองค์ความรู้ โดยทำการวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การเรียนรู้ในสถานสงเคราะห์ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั้งต่างประเทศและของไทย

บัดนี้การวิจัยดังกล่าวได้แล้วเสร็จ สำนักงานฯ จึงเห็นควรนำเสนอขอค้นพบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในสถานสงเคราะห์และสถานพินิจฯ เพื่อเผยแพร่ให้สังคมรับรู้ เข้าใจการจัดการศึกษาในสถานสงเคราะห์และสถานพินิจฯ รวมทั้งรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอันจะนำไปสู่การดำเนินการปฏิรูปการศึกษาในเรื่องดังกล่าว

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากผู้รู้/ประสบการณ์ให้มีความชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การเรียนรู้ในสถานสงเคราะห์และสถานพินิจ
2. เพื่อให้ได้นโยบายการจัดการศึกษา และกรอบแนวทางในการดำเนินงานในรูปแบบศูนย์การเรียนรู้ในสถานสงเคราะห์และสถานพินิจ

3. วิธีการดำเนินงาน

1. การนำเสนอรายงานการจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การเรียนรู้ในสถานสงเคราะห์และสถานพินิจ
2. การอภิปรายทั่วไป

4. ผู้เข้าร่วมสัมมนา

จำนวนประมาณ 170 คน ประกอบด้วย

- ผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการ
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- สื่อมวลชน
- ผู้สนใจทั่วไป
- เจ้าหน้าที่ สกศ.

5. วัน เวลา และสถานที่

วันพฤหัสบดีที่ 17 สิงหาคม 2543 เวลา 8.30 - 16.00 น.

ณ ห้องภัตตาคาร 2 ชั้น 4 โรงแรมโซลทวิน ทาวเวอร์ กรุงเทพมหานคร

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ได้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้รู้ ผู้มีประสบการณ์ อันจะนำไปสู่ การกำหนดแนวทาง การกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาในรูปแบบศูนย์การเรียนใน สถานสงเคราะห์และสถานพินิจฯ ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และการปฏิรูปการศึกษา

7. ค่าใช้จ่าย

จำนวน 59,500 บาท (ห้าหมื่นเก้าพันห้าร้อยบาทถ้วน) โดยขอเบิกจาก โครงการการศึกษาวิจัยเพื่อการปฏิรูปการศึกษา : การศึกษาทางเลือก

8. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กลุ่มงานปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

รายชื่อผู้เข้าร่วมสัมมนากลุ่มรวม

1. นักวิจัย จำนวน 2 คน

1. นางชนิษฐา เทวินทรภักดี	นักวิจัย ศูนย์การเรียนรู้ในสถานสงเคราะห์
2. นายวัชรินทร์ บัจเจกวิญญูสกุล	นักวิจัย ศูนย์การเรียนรู้ในสถานพินิจฯ

2. กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 19 คน

2.1 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

1) นางสาวสมคิด	สกุลสถาปัตยกรรม	
2) นางศิริวรรณ	จุลโพธิ์	
3) นายประมวล	ศิริปรีชา	กองนิติกร
4) นางนิภาภรณ์	สุเรนทร์รังสิกุล	กองนิติกร
5) นางรจนา	สินที	สำนักกิจการพิเศษ
6) นางสาวยุวดี	อ๋มใจ	สำนักนโยบายและแผนฯ

2.2 กรมการศาสนา

1) นายพิศาล	แฉ่มโสภา

2.3 กรมสามัญศึกษา

1) นายสันติสุข	สันติศาสนสุข	กองการศึกษาสงเคราะห์
2) นางพวงมณี	ชัยเสรี	
3) นายวีระศักดิ์	ศรีสังข์	ศึกษานิเทศก์
4) นางสาวชลชนก	หนูรอด	กองแผนงาน

2.4 กรมการศึกษานอกโรงเรียน

1) ดร.ทองอยู่	แก้วไทรฮะ	อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน
2) นางสาวพจนา	กียะสูตร	
3) นายปาน	กิมปี	
4) นางศิริกาญจน์	ธวัชณ์เดชากุล	

5) นายปรเมศร์ สุขมาก

2.5 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

1) นางนัยนา โยคะกุล กองส่งเสริมการศึกษานอกระบบ

2) นางสาวยุวดี กীরสูต

2.6 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

1) นางอัจฉรา เมฆานนท์

3. กรุงเทพมหานคร จำนวน 2 คน

1) นางรุ่งกานดา พงศ์ธรกุลพานิช สำนักสวัสดิการสังคม

2) นางสาวชฎิจิตต์ วัฒนารมย์ สำนักการศึกษา

4. ทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 4 คน

1) นางสาวธัญญา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

2) นางสาวสุวัจนรา เปี่ยมญาติ คณะสังคมสงเคราะห์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

3) นางสาวศักดิ์ศรี บริบาลบรรพตเขตต์ คณะสังคมสงเคราะห์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

4) นางอภิญา เวชยชัย คณะสังคมสงเคราะห์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

5. กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม จำนวน 48 คน

1) นางฉันทนา บุรพรัตน์ สถานสงเคราะห์เด็กพิการและทุพพลภาพ

2) นางสาวดำริลักษณ์ พัชรपाल สถานสงเคราะห์ บ้านมหาเมฆ

3) นางสาวณิชาภัทร วิบูลย์พานิช สถานสงเคราะห์ บ้านมหาเมฆ

4) นางสาวเกสร สัพพะเลิศ กองสงเคราะห์เด็กและบุคคลวัยรุ่น

5) นางสุวรรณา ปิ่นแก้ว สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถี

6) นางสาวศิรินทร์รัตน์ ทองปาน สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถี

	7) นางประภม	หาญสารรัตน์	สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถี
ปากเกร็ด	8) นางพุทธชาติ	ซื่อมั่น	สถานสงเคราะห์เด็กพิการทุพพลภาพ
	9) นางสาวฉวีวรรณ	ภู่อำชัย	สถานสงเคราะห์เด็กพิการทุพพลภาพ
ปากเกร็ด	10) นางวิรงรอง	วีระเจริญ	สถานสงเคราะห์เด็กพิการทุพพลภาพ
ปากเกร็ด	11) นางพะเยาว์	บังผล	สถานสงเคราะห์เด็กพิการทุพพลภาพ
ปากเกร็ด	12) นางสมมารดี	จิตยุดิ	สถานสงเคราะห์เด็กพิการทุพพลภาพ
	13) นางสาวจิตรา	ศิริสมบูรณ์ลาภ	นักสังคมสงเคราะห์
พิการ	14) นางสาวเสาวลักษณ์ วิจิตร		สนง.คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคน
	15) นางสาวอรทัย	สีนลาด	ศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม
	16) นายเจษฎา	ชาญเสถียร	สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี
	17) นางสาวพรประภา	สินธุนา	กองวิชาการและแผนงาน
	18) นางสาวสุภาณี	ภู่นภา	สถานสงเคราะห์มูลนิธิมหาราช ปทุมวัน
	19) นางสาวกรัญญรัตน์	อินทรอร่าม	สถานสงเคราะห์มูลนิธิมหาราช ปทุมวัน
	20) นางไทญนาถ	บุญมะลิ่ง	สถานสงเคราะห์มูลนิธิมหาราช ปทุมวัน
ปัญญา	21) นางสาวตรุณี	รุชสิษฐ์	สถานสงเคราะห์เด็กพิการทางสมองและ
	22) นายณวัฒน์	พันเดช	สถานสงเคราะห์เด็กตาบอดพิการซ้ำซ้อน
	23) นางสาวอรนุชา	มงคลรัตนชาติ	ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพสตรีภาคกลาง
	24) นางสาวเนย์	โชคพัตร	กองสัมมาอาชีพสงเคราะห์
	25) นางชฎาภรณ์	พันธุ์จันทร์	สถานสงเคราะห์เด็กอ่อน รังสิต
	26) นางอัญชลี	อัมพะวะศิริ	สถานสงเคราะห์เด็กอ่อน รังสิต
	27) นางนนทินี	เพชรไพศิษฐ์	สถานเด็กอ่อนพญาไท

28) นางสาวจริยาภรณ์	การสมลาภ	สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพ
คนพิการ		
29) นายโอภาส	พิมพ์วิชากิจ	สำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพ
คนพิการ		
30) นางพรรณี	ศรีบรรเทา	สถานสงเคราะห์บ้านมหาเมฆ
31) นางวารุณี	อำภรณ์	สถานสงเคราะห์เด็กพิการทางสมองและ
ปัญญา		(หญิง) ปากเกร็ด
32) นางจันทิรา	ครุอัศวดล	สถานสงเคราะห์เด็กพิการทางสมองและ
ปัญญา		(หญิง) ปากเกร็ด
33) นางสาวดรุณี	มนัสวานิช	สถานแรกรับเด็กชายปากเกร็ด
34) นางสาวไฉพร	ศิริภักดิ์	สถานแรกรับเด็กชายปากเกร็ด
35) นางภัทรวดี	คงวงศ์	กองสงเคราะห์ชาวเขา
36) นางชนิษฐา	สังสิทธิ์ยากร	กองสงเคราะห์ชาวเขา
37) นางสาวรัชณี	ตรัยตรีศโกศล	กองสัมมาอาชีพสงเคราะห์
38) นางสาวรุ่งทอง	นันทประเสริฐ	นักสังคมสงเคราะห์
39) นางสาวกรรณิการ์	โกศลธนากุล	สถานแรกรับเด็กหญิงพญาไท
40) นายถนัดกิจ	ยามลี	สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ด
ตระการ		
41) นางสาวอัจฉรา	ยอดเมฆ	สำนักงานประชาสงเคราะห์ นนทบุรี
42) นายสัมพันธ์	บังผล	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จันทบุรี
43) นายเป็เลียน	แดงหวาน	กองคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก
44) นางสาวพวงเพ็ญ	รัตนรัตน์	สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด
45) นายนิพนธ์	วิทยกิจ	สำนักงานฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ
46) นางสาวพรรณนิตดา	วาณิชย์ลาภ	สำนักงานฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ
47) นางพาณี	ขันธรุจี	สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

48) นางสาวสรียา

สุกจัน

สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด

6. สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหาหายาเสพติด (สำนักงาน ปปส) 1 คน

1) นางสาวบุญศรี

บุญสิริ

7. สำนักงานคณะกรรมการประสานงานเยาวชนแห่งชาติ 2 คน

1) นางสุภัชกร

เวชศิลป์

2) นายพิษณุ

พวงศรี

8. กรมพัฒนาชุมชน 1 คน

1) นางนัชฐา

กมลวัฒน์

กองพัฒนาเยาวชน

9. กรมตำรวจ 1 คน

1) รตอ.หญิงสุจิตรา

โชติการุณี

กองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน

10. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง/ต่างจังหวัด จำนวน 17 คน

1) นางอมรา

ลิขะไชย

กองแรกรัก บ้านเมตตา

2) นายจักรพันธ์

จันทร์นามวงศ์

บ้านกรุณา

3) จอ.สมคิด

ฝั่งละม้าย

บ้านมุกิตา

4) นายสมชาย

รัตมีนางรอง

บ้านกรุณา

5) นางพัชนี

เวทยสุภรณ์

บ้านปราณี

6) นางอาภารัตน์

ภวโรจน์วัจนะ

สถานพินิจฯ กลาง

7) นางสาวอดิศจัย

อาภานันท์

สถานพินิจฯ กลาง

8) นางจารุวรรณ

รีฮาเซ็น

สถานพินิจฯ กลาง

9) นางสุดจิต

เจนนพกาญจน์

สถานพินิจฯ กลาง

10) นางสาวอรพรรณ

เลาหัตถพงษ์ภูมิ

สถานพินิจฯ กลาง

11) นางจุฑามาศ

กัญจนานนท์

สถานพินิจฯ กลาง

12) นายสุรินทร์

เสถียรมาศ

สถานพินิจฯ กลาง

13) นางสาวอรศรี	ศรีวนา	สถานพินิจฯ กลาง
14) นายเสรีย์	เชี่ยวชาญ	สถานพินิจฯ กลาง
15) นางจิตรา	สวัสดิสาร	สถานพินิจฯ กลาง
16) นายเชตเกียรติ	ไชยมัน	สถานพินิจฯ ระยอง
17) นางสาวดวงพร	อุกฤษณ์	สถานฝึกอบรมเด็กและเยาวชน สิรินทร

11. ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง จำนวน 5 คน

1) นายศิริชัย	จันทร์สว่าง	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลในศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง
2) นางฉัตรสุดา	จันทร์จรัส	ผู้พิพากษาสมทบ แผนกคดีเด็กและเยาวชนสมุทรปราการ
3) นางยาใจ	อินทวิชัย	ผู้พิพากษาสมทบ ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง
4) นางสาวพัชรินทร์	ชมภู	
5) นายสิทธิชัย	เหมือนเดช	

12. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จำนวน 3 คน

1) นางปาริชาติ	เทพอาร์กซ์	กองประเมินผล
2) นางสาวอมรารรรณ	ทิวถนอม	
3) นางเกื้อกุล	พรหมชิวกุล	

13. สำนักงาน กพ. 1 คน

1) นายยันยงค์	ด่านแจ้

14. กรมราชทัณฑ์ 1 คน

1) นายชนภณ	หว่างสกุล	ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง

15. กรมสุขภาพจิต 1 คน

1) นางดวงมัลย์ เริกสำราญ

16. ผู้สื่อข่าว/หนังสือพิมพ์ จำนวน 10 คน

- 1) นางสาววลัยลักษณ์ ดำรงมงคลกุล ททบ.5
- 2) นางสาวพูนทรัพย์ ทองทาบ เดลินิวส์
- 3) นางสาวรุ่งนภา สุดาเทพ TV 11
- 4) นางสาวจินตนา ระวันประโคน TV 11
- 5) นางสาวสิริกุล บุญนาคนาด บางกอกโพสต์
- 6) นายชัชวาลย์ ชื่นพรภักดี บริษัท ตรีเน็ต เรดิโอ จำกัด
- 7) นางสาวสุมาลี ประทุมพันธ์ บริษัท มีดีเนตเวิร์ค จำกัด
- 8) นางสาวรัตนา เตชะเสาวภาคย์ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
- 9) นายธรรมรัช กิจฉลอง หนังสือพิมพ์สยามรัฐ
- 10) นายเจษฎา ไพศาลพิจิตรสถไส หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ

17. มูลนิธิ/องค์กร/สมาคม/โรงเรียน/สภา/โครงการ/คณะกรรมการ จำนวน 44 คน

- 1) นางสาวทิตตฤดา โภชนจันทร์ มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก
- 2) นางสาวผกามาศ หนูแดง มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก
- 3) นางสาวรัตนสุดาวรรณ เองชัยโย มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก
- 4) นางสาวสุมมนา พัชรศักดิ์สกุล มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก
- 5) นายสุรชัย สุขเขียวอ่อน มูลนิธิบ้านนกขมิ้น
- 6) นายตระการ ลางกุล มูลนิธิบ้านนกขมิ้น
- 7) นางจริยา สำลีอ่อน บ้านพักฉุกเฉิน
- 8) นางสาวสุตารัตน์ เสรีวัฒน์ องค์กรพัฒนาการคุ้มครองเด็ก
- 9) นายเดชชนะ จันทรโพธิ์ศรี มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก
- 10) นางสาวพวงน้อย นิลประดิษฐ์ สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีในโครงการ

พระราชอุปถัมภ์

11) นายแพทย์พร	พันธุ์โอสถ	มูลนิธิวอลดอร์ฟปัญญาไทย
12) นายลำตวน	ยี่ลังกา	มูลนิธิสัจธรรม
13) นายวินัย	สะมะอุน	ผู้นำศาสนา
14) ดร.มลิวลัย	ธรรมแสง	มูลนิธิอนุเคราะห์คนหูหนวก
15) นางสาวสุกานดา	ปัญญาโถม	สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย
16) นางสุนิทร	โพธิวงศ์	สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย
17) นางเสาวนีย์	นิลวงศ์	มูลนิธิมิตรมวลเด็ก
18) นางอุทัยวรรณ	เอนกวนนท์	โรงเรียนสมานศึกษาวิทยา
19) นางสาวชุตिकाญจน์	ผิวปลั่ง	มูลนิธิส่งเสริมการพัฒนาบุคคล (เมอร์ซี่)
20) ดร.กวรรณชฎา	พิริยะรังสรรค์	SAVE The Children UK.
21) นายอานุกาพ	รังษีสว่าง	มูลนิธิสร้างสรรค์ชีวิตเด็กและเยาวชน
22) นางสาวศุภมาส	วงศ์กำแหง	Pearl S Buck International
23) ศ.ฐาปะนีย์	นาครทรรพ	สัมมนาชีวศิลป์มูลนิธิ
24) นายสิทธิพร	ธรรมเนียมงาม	มูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก
25) นางสาวทองพูล	บัวศรี	มูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก
26) นายเรืองศักดิ์	ปิ่นประทีป	มูลนิธิเด็ก
27) นางสาวเพียงดา	ชุ่มน้อย	โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนพัทยา
28) นางอุมารัตน์	เดชะรินทร์	โรงเรียนมีนประชาวิทยา
29) นางสาวนิตยา	กฤษณานนท์	คณะกรรมการยุติธรรมและสันติ
30) นางลัดดาวัลย์	มาฆะมงคล	มูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อน
31) นายมณฑิธร	จำมอญ	มูลนิธิดวงประทีป
32) นายวิเชษฐ์	ศรีรัตน์ไตรเลิศ	มูลนิธิความหวังของชาวไทย
33) นางปาริตตา	บุตรไชย	มูลนิธิพระสร้อยดี
34) นางสาวลัดดาวัลย์	มาฆะมงคล	โรงเรียนปัญญาภูมิกร
35) นางเย็นฤดี	วงศ์พุ่ม	มูลนิธิการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม
36) นางสาวรัตใจ	อัญติโกติน	Child Worker in Asia
37) นางดารณี	ธรรมปราโมทย์	มูลนิธิสำราญใจ

38) นางสาวสุธาสิณี	ศุภศิริสินธุ์	มูลนิธิยุวพัฒน์
39) นางสาวนวลจันทร์	บุญพจน์สุนทร	มูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย
40) นางอัมพร	พรหมปัญญา	สถานสงเคราะห์เด็กบ้านเอลิซา
41) นางสาวลำยอง	เตียสกุล	มูลนิธิการศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม
42) นางสาวล้นทม	โพธิ์ศรี	มูลนิธิสภาคริสตจักร
43) นางสาวนิภา	แซ่หุ่	มูลนิธิสร้างสรรค์ชีวิตเด็กและเยาวชน
44) นางสาวอัจฉรา	สมแสงสว่าง	สมาคมทอลิกเพื่อการพัฒนา

18. นักศึกษา/ประชาชนผู้สนใจ จำนวน 18 คน

1) นางรัชนี้	ธงไชย	โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก
2) นางสาวศรีรัตน์	พลวงศ์	ทนายความ
3) นางนงพรรณ	ยศสมศักดิ์	
4) นางสาวพรรณิย์	ประจวบพันธ์ศรี	JCS International & Co.
5) นายสุรัชย์	บุญญพจน	โรงเรียนเสริมศึกษา
6) นายพยนต์	จันทร์วิฑูรย์	
7) นายพิเชษฐ์	กรุงเกต	
8) นางสาวศุภมาศ	สมบัติ	นักศึกษาฝึกงานบ้านราชวิถี
9) นายมนัส	ศรีเพ็ญ	โรงเรียนสัมมาชีวศิลป์
10) นางประนอม	ศรีไพรวลัย	โครงการเด็กป่วย รพ.จุฬาลงกรณ์
11) นางพรทิพย์ภา	เคอร์	สถาบันพลังงานจุฬาลงกรณ์ ERI
12) นางสาวอังคณา	กังสดารพร	นักศึกษา ป.โท สาขาสังคมฯ ม.ธรรม
ศาสตร		
13) นายกฤษณ์กมล	กมลาศน์	นักศึกษา ป.โท สาขาสังคมฯ ม.ธรรม
ศาสตร		
14) นางสาวทักษพร	นิมมวลพ่อง	นักศึกษา ป.โท สาขาสังคมฯ ม.ธรรม
ศาสตร		

15) นายสัญญาลักษณ์ ศาสตร์	อยู่รักษ์	นักศึกษา	ป.โท	สาขาสังคมฯ	ม.ธรรม
16) นายอาทิตย์ ศาสตร์	วรรณสาร	นักศึกษา	ป.โท	สาขาสังคมฯ	ม.ธรรม
17) นางสาวพรามร ศาสตร์	ศรีपालวิทย์	นักศึกษา	ป.โท	สาขาสังคมฯ	ม.ธรรม
18) นางสาวพิมพ์ฉัตร ศาสตร์	รสสุธรรม	นักศึกษา	ป.โท	สาขาสังคมฯ	ม.ธรรม

19. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จำนวน 21 คน

1) ดร.วิเชียร	เกตุสิงห์	รองเลขาธิการฯ
2) ดร.สุรศักดิ์	หลาบมาลา	
3) นางรุ่งเรือง	สุขาภิรมย์	
4) นายสรทัศน์	อนรรทมงคล	
5) นางอรุณี	สถานุพงษ์	
6) นางมณฑนา	ศรีขจรวุฒิศักดิ์	
7) นายก้องเกียรติ	สหวรรณางกูร	
8) นางสาวอาภาพร	สุขาวงษ์	
9) นายสมชาย	บัวเล็ก	
10) นางสาวจิตรา	มาตานุสรณ์	
11) นายอุเรนทร์	สุขนวล	
12) นางกนกพร	ถนอมกลิ่น	
13) นางเนตรนิล	หนูชูแก้ว	
14) นายจำรัสพร	สังขะทรัพย์	
15) นายเอกรินทร์	ศิริวราศิลป์	
16) นางสาวประภาพรรณ	วงศาโรจน์	
17) นางสาวเอ็นดู	ศิริเจียมรัตน์	

18) นางสาวทวีพร	บุญวานิช
19) นายเนติ	รัตนากร
20) นางสาวกอบสุข	อัทธิ
21) นางเตือนใจ	เจริญพงษ์

20. อื่น ๆ จำนวน 10 คน

รวมทั้งหมด 211 คน

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย
การจัดการศึกษาในรูปแบบศูนย์การเรียนในสถานสงเคราะห์

1.	นางชนิษฐา	เทวินทรภักดี	ประธานกลุ่ม
2.	คุณลำดวน	ยี่ลังกา	
3.	นางพวงมณี	ชัยเสรี	
4.	นางสาวชลชนก	หุ่จรอด	
5.	นางสาวศุภมาศ	สมบัติ	
6.	นางสาวทักษพร	นันทวลผ่อง	
7.	นางสาวศิรินทร์รัตน์	ทองปาน	
8.	นายสัญญาลักษณ์	อยู่รัตน์	
9.	นพ.พร	พันธ์ุโอสถ	
10.	นางสาวจวีรวรรณ	สาสิโกชน	
11.	นางสาวอรนุชา	มงคลรัตนชาติ	
12.	นางสาวสรียา	สุขจัน	
13.	นางสาวภัทราวดี	คงวงศ์	
14.	นางสาวพรประภา	สินธุนาวา	
15.	นางสาววารุณี	อำภรณ์	
16.	นางสาวสุธาสินี	ศุภศิริสินธุ์	
17.	นายสิทธิพร	ธรรมเนียมงาม	
18.	นางดวงมาลย์	เริกสำราญ	
19.	นางอาภารัตน์	ราชโรจน์	
20.	นายนิพนธ์	วิทยกิจ	
21.	นายโอภาส	พิมลวิชยาภิจ	
22.	นางสาวอัจฉรา	ยอดเพชร	
23.	นางพาณี	ขันธรัฐี	
24.	นางสาวชูจิตต์	วัฒนารมย์	
25.	นายถนัดใจ	ยามาลี	
26.	นางสาวณิชากัทธ	วิบูลย์พานิช	
27.	นางพรรณี	ศรีบรรเทา	

28.	นางสาวดำริลักษณ์	พัตรपाल
29.	นางรุ่งทอง	นิมประเสริฐ
30.	นางจิตรา	ศิริสมบุญฉลาม
31.	นางสาวกรัญญรัตน์	อินทร์อร่าม
32.	นางปาริตชาติ	บุตรไชย
33.	นางสาวกรรณิการ์	ยูประพัฒน์
34.	นางสุนทนา	คำแจ่ม
35.	นายมนัส	ศรีเพ็ญ
36.	ศ.ฐาปะนีย์	นาครทรรพ
37.	นางสาวพรรณนิตา	วาณิชจรรยา
38.	นางสาวจริยาภรณ์	การสมมาตร
39.	ดร.กรรณชฎา	พิริยะรังสรรค์
40.	นางนัยนา	โยคะกุล
41.	นางสาวสุมนา	พัชรศักดิ์สกุล
42.	นางสาวรัตสุดาวรรณ	เฮงชัยโย
43.	นางสาวทิตญดา	โกชนจันทร์
44.	นางสาวผกามาศ	หนูแดง
45.	นางสาวเพียงตา	ชุ่มน้อย
46.	นางสาวล้นทม	โพธิ์ศรี
47.	นางสาวพวงเพ็ญ	รัตนะรัต
48.	นางพุทธชาติ	ชื้อมัน
49.	นางพะเยาว์	บังผล
50.	นายสัมพันธ์	บังผล
51.	นายวีระศักดิ์	ศรีสังข์
52.	นายณวัฒน์	พันเดช
53.	นางลัดดาวัลย์	มาฆะมงคล
54.	นางสมมารถ	จิตยุดิ
55.	นางฉันทนา	บุรพรรณ
56.	นางวิรงรอง	วีระเจริญ
57.	นางสาวเกสร	สัพพะเลข
58.	นางสาวอรทัย	ลีฉลาด

59.	นางฉวีวรรณ	ภูเก้าชัย	
60.	นางอัจฉรา	เมลาหนนท์	
61.	นางไถยนาถ	ปุ่นมะลิ่ง	
62.	นายเจษฎา	ภาณุเสฐียร	
63.	นางสุภาณี	ภู่นภา	
64.	นางจันทิรา	ครุชมงคล	
65.	นางสาวดุสณี	ฐวสินธุ์	
66.	นางอัมพร	หรรหมปัญญา	
67.	นางรุ่งกานดา	พงศ์ทรกุลพานิช	
68.	นางอรุณี	สถานพงษ์	
69.	นายก้องเกียรติ	สวรรณางกูร	เลขานุการประจำกลุ่ม
70.	นายสมชาย	บัวเล็ก	ผู้ช่วยเลขานุการฯ

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย
การจัดการศึกษาในรูปแบบศูนย์การเรียนรู้ในสถานพินิจ

1.	นายศิริชัย	จันทร์สว่าง	ประธานกลุ่ม
2.	นางรุ่งเรือง	สุขาภิรมย์	
3.	นางยาใจ	อินทวิชัย	
4.	นางมณฑนา	ศรีขจรวุฒิสักดิ์	
5.	นางรัชนี้	ธงไชย	
6.	คุณอุมารัตน์	เดชะรินทร์	
7.	คุณอดิศัย	อภาภานันท์	
8.	คุณอรศรี	ศรีwana	
9.	คุณจารุวรรณ	ริฮาเซ็น	
10.	นางสาวพัชรินทร์	ชมภู	
11.	นางสาวบุญศรี	บุญสิริ	
12.	นางสาวดรุณี	มนัสวานิช	
13.	นางสาววไลพร	ศิริภักดิ์	
14.	นางสาวพจนา	กียะสูตร	
15.	นายชนภณ	หว่างสกุล	
16.	นางสาวเย็นฤดี	วงศ์พัฒ	
17.	นางจิตรา	สวัสดิสาร	
18.	รตอ.หญิงสุจิตรา	โชติการวุฒิ	
19.	นางสาวจินตนา	ระวันประโตน	
20.	นางดารณี	ธรรมปราโมทย์	
21.	คุณจุฑามาศ	กัญจนานนท์	
22.	นางฉัตรสุดา	จันทร์ดียิ่ง	
23.	นางนวลจันทร์	บุญพจนสุนทร	
24.	นายสมชาย	โพธิ์นางรอง	
25.	จอ.สมคิด	ฝั่งละม้าย	
26.	นายจักรพันธ์	จันทร์นามวงศ์	
27.	นางอมรา	ลิขะไชย	

28.	นายเชิดเกียรติ	ไชยมั่น	
29.	คุณพรทิพา	เคอร์	
30.	นางพรรณีย์	ประจวบพันธ์ศรี	
31.	นางรจนา	สินที	
32.	คุณอรพรรณ	เลาห์ตถพงษ์ภุริ	
33.	คุณพัชนี	เวทยสุภรณ์	
34.	คุณสุดจิต	เจนนพกาญจน์	
35.	คุณดวงพร	อุกฤษณ์	
36.	นางสาวจิตรา	มาตานุสรณ์	
37.	นางสาวเอ็นดู	เจียมศิริรัตน์	
38.	นางสาวกอบสุข	อัทธิ	
39.	นางสาวทวีพร	บุญวานิช	
40.	นางสาวอาภาพร	สุชาวงษ์	เลขานุการประจำกลุ่ม

รายงานการสัมมนา
เรื่อง การจัดการศึกษาทางเลือกโดยศูนย์การเรียนรู้ในสถาน
สงเคราะห์
และในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ที่ปรึกษา

ดร. รุ่ง แก้วแดง
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
นางรุ่งเรือง สุขภิรมย์
ผู้อำนวยการกลุ่มงานปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้จัดทำ

นางสาวอาภาพร สุขววงษ์
นักวิชาการศึกษา

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กลุ่มงานปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ